

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Kriza voditeljstva

Življenje narodov in držav je tako
med seboj povezano, da je popolna ome-
jitev na samem sebi povsem neizved-
ljiva, naj se je tudi tu ali tam posku-
šala. Zato so tudi po vsaki večji izpre-
membi v notranjosti ene ali druge dr-
žave kolikor toliko prizadeti tudi bliž-
nje in daljne sosedine in se val posamez-
nih preteslajev ne ustavlja ob mejah,
ki sta jih začrtali zgodovina in politika.
Opredelevitev in točna omejitev tako ime-
novanih notranjih državnih zadev, gle-
de katerih naj velja načelo, da nima
vanje posegati noben vpliv od zunaj in
da mora napram njim molčati zunanja
— mednarodna — kritika, je tedaj ve-
činoma težavna in kočljiva. Škoro no-
bisten bistven notranji pojav v državah
gotovega kroga ni tak, da ne bi tako ali
drugače tangiral interesov ali življenja
vseh ostalih. Povsem naravno je torej,
da se mednarodna pozornost obrača na-
pram vsem kočljivim bistvenim spremem-
bam, ki nam jih v zadnjem letu vedno
bolj pogosto prinaša politični razvoj te-
ga ali onega naroda naše ožje evropske
družine.

Evropsko zanimanje zaposluje v zad-
njih letih v veliki meri razvoj voditeljs-
kih diktatur, ker pomenja voditeljski
sistem popoln prevrat in dosedanjim
pojmovanju države in njene funkcije
napram ljudstvu in posameznikom. Ideja
absolutnega voditeljstva in njegove lo-
gične posledice, totalitete, ki dopušta in
priznava le eno samo miselno smer, je
v nekaterih evropskih državah nepriča-
kovano naglo prodira in postavlja svoje
predstavnik na najvišji vrh oblasti.
Njeni glasniki so jo proglašali kot idejo
bodočnosti, ki bo prej ali slej obvladala
vse narode in v temlju izpremenila ves
dosedanj red, ki sloni na temeljih de-
mokratičnosti in na osnovah »človeških
pravice«, onega historičnega dokumenta
francoske revolucije, ki je za več kakor
stoletje veljal za temelj vsake ustavno-
sti.

Zbeganost in notranja razdvojenost,
delež narodov na posledicah svetovne
vojne, gospodarska destrukcija in iska-
nje novih temeljev za bodočnost, vse to
je pripravljalo tla za nove proroke, ki
so objavliali splošno odrešenje. Ljud-
stvo se tem voditeljem ni uprlo in če jih
že ni pozdravljalo z nedeljenim zaupa-
njem, jim vsaj ni delalo ovir in se ni
upiralo proti rušenju tradicionalnega
državnega reda, ki je mase razočaral.
Demokratski parlamentarizem je — go-
tovo ne brez lastne krivde — izgubil
svoj kredit in uspelo je nacionalnim re-
volucionarjem sugerirati ljudstvu, da je
vsega zla kriv demokratski sistem, ne
pa njegovi izrastki in njegove zlorabe.

Ko pa se je pogojevalo prvo mrzlično
nadušenje in je nastopila zopet doba
treznih računov, se je pojavila naravna
in razumljiva reakcija. Mnogi, ki so
pod sugestijo gesel položili vso svojo
usodo v roke posameznikov — vodite-
ljev, so začele premišljati dalekosežnost
spremembe, ki so ji same odprle pot,
kritično motriti njih dejanske uspehe
ter jih primerjati z obljubami in prič-
kovanji. In tako je prišlo — mnogo
prej, kakor je mogel marsikdo pričako-
vati — do krize voditeljskega sistema.

Primere vidimo v Nemčiji in v Av-
striji, kjer je voditeljska diktatura do-
segla vrhunec svoje moči.

Od triumfalne zmage narodnega so-
cializma v Nemčiji pa do »druge revo-
lucije«: ni preteklo niti poldrugo leto, in
danes je že očitno, da je bilo poenotenje
duhov, slavljenko kot največji uspeh no-
vega reda, utopija. Danes ve ves svet,
da je nemški narod slej kakor prej raz-
deljen na več taborov, ki se med seboj
borijo za moč in oblast. Je kampanja
proti kritikastrom je dala slutiti, da se
totaliteta obetno krha, Papenov go-
vor v Marburgu je vseboval programati-
čno formulacijo konservativnih »ob-
upujočih patriotov«, 30. junij pa je raz-
kril, kar se ni dalo več prikriti, da
niti v krogu najzvestejših ni edinosti,
da je vzkliklo seme upora celo med vo-
diteljskimi pretorijanci.

Hitler se vedno vzdržuje svojo tezo o
narodu, ki mu brezpogojno sledi, o vo-
diteljstvu, ki ni diktatura, marveč in-
strument ljudske volje. Sklinal je pa-
lament, ki mu je votiral soglasno za-
upanje, vendar ni bilo več tistega entu-
ziastičnega odmeva kakor ob prejšnjih
podobnih nastopih, v inozemstvu pa je
odmev skepsa in razočaranje. Nikdo ne
more prezeti, da garda, ki je glasova-
la v Krollovi operi, ni več popolna, da
niti ministrska klop ni več polnoštevil-
na in da so zveze iz kancelarske palače
v Neudeck in od tam v vojno minist-
rstvo čudovito zapletene. Ni še pojas-
njeno, kaj se vse skriva za zaveso po-
litične tajnosti in cenzure, ki je napram
inozemstvu zaprla skoro vse poti infor-
macije, zdi pa se, da voditeljska dikta-
tura ni več zadeva narodne volje, nego
zgodaj vprašanje dejanske moči, in da se
je obetno zamajala moralna osnova
nemškega voditeljstva.

Avstrijska diktatura je bistveno mlaj-
ša od narodno-socialistične v Nemčiji,
vendar jo kriza spremlja kot trajna
senca. Dollfussova borba z narodnimi
socialisti je pravkar dospela do viška in
nikdo ne ve, kdaj in kakšen bo njen
izid. Vse kaže, da anarhija v Avstriji ni

KRITIČEN POLOŽAJ V KALIFORNIJI

Splošna stavka v San Franciscu se širi tudi že na druga mesta

Občutno pomanjkanje živil — Spopadi s policijo in vojaštvom

San Francisco, 17. julija. d. Položaj v me-
stu je postal po izbruhu splošne stavke
skrajno kritičen in skoro ni možnosti, da bi
preprečili krvave spopade. Stavkujoče de-
lavstvo je popolnoma pod vplivom radikal-
nih elementov, ki imajo v glavnem stav-
kovnem odboru večino, tako da so zmerni
elementi, ki si žele Rooseveltovega pre-
sedovanja, popolnoma potisnjeni v ozadje.
Vojaštvo je že zasedlo vse važnejše točke
v notranjosti mesta, dočim so stavkujoči
zavarovali delavske kraje, predvsem pa
pristaniški okraj. Pomanjkanje živil se že
močno občuti. Mnoge trgovine z živili in re-
stavracije so zaprte. Trgovine, ki še razpo-
lagajo z živili, so svoje zalogo racionalizi-
rale in jih prodajajo le v omejenih količi-
nah. Veletrgovna razpolaga z živili v vred-
nosti komaj 10 milijonov dolarjev. Delavci
rekinirajo živila, kjerkoli jih najdejo. Za-
prta so vsa zabavišča in gledališča.

Zupan Rossi je napovedal, da bo skušal
zatreti stavko z vsemi razpoložljivimi sred-
stvi. Mestne oblasti imajo neprestano po-
svetovanja z vojaškimi funkcionarji. Vodi-
telji stavke so nasprotno prepričani, da bo-
do dosegli zmago že po kratkem času.

Na raznih krajih San Franciscu je že
prišlo do izgrediv. V raznih krajih mesta
so stavkujoči oplenili trgovine z živili.
Mnoga podjetja so svoja vrata in izlozbe
zabarikadirali. Tudi o Oaklandu je prišlo
do napadov na trgovine z živili.

V San Rafaelu v Kaliforniji je policija iz-
sledila veliko skladišče orožja, municije in
razstreliv. Oblasti so mnenja, da je bilo
orožje namenjeno za stavkujoče v San
Franciscu.

Obstoji nevarnost, da bodo stopili v sim-
patijsko stavko tudi poljedelski delavci,
kakor so to storili v Salinasu odpremlje-
valci zelenjave.

Zastoj v prometu

San Francisco, 17. julija. g. Stavkovni
val se iz San Franciscu širi tudi na druge
dele Amerike. V Birminghamu je začelo
danes stavkati 20.000 tekstilnih delavcev.
V Minneapolisu se nehala delati 6000 tran-
sportnih delavcev. V Portlandu v državi
Oregon je bila danes proglašena splošna
stavka. Tudi v Kanadi se polagoma že opa-
žajo učinki splošne stavke. V Vancouveru
pristaniški delavci nočejo iztovarjati blaga
z ladij. V pristanišču vlada ogromna
zmeda in ladje sploh ne morejo odpluti.

Cestni promet v San Franciscu popolno-
ma počiva, dasi je mestna občina zagro-
zila stavkujočim cestnim železničarjem, da
jih bo kaznovala z odtelitvijo pravice do
pokojnine. Dopolodne se je sestel poseben
mestni odbor za poravnavo stavke, v kate-
rem je okoli 50 ugodnih meščanov, ven-
dar pa prva pogajanja niso imela nobene-
ga uspeha. Nacionalna garda je postavila
strojnice po strehah raznih skladišč v pr-
istanišču, tako da obvlada z njimi ves pro-
stor v pristanišču. Povsod stojijo straže
nacionalne garde z nasajenimi bajonetmi.
Zupan Rossi je zaprosil za nova ojačenja
nacionalne garde. Guverner je izdal prebi-
valstvu San Franciscu proglas, v katerem
utemeljuje izredne varnostne mere.

V kalifornijskem stavkovnem ozemlju je
prišlo preko dneva na raznih krajih do kr-
vavih spopadov in nasilstev. V Los Ange-
lesu so hoteli stražniki aretirati govornike,
ki so pozivali množico na upor. Še preden
pa so izvedli svojo namero, jih je napadlo
200 stavkujočih s točo kamenja, pri čemer
so bili trije stražniki hudo ranjeni. V Oak-
landu je policija izvedla racijo za hujšanje
in aretirala 12 govornikov. V spopadu med
policijo in stavkujočimi so bile štiri osebe
ranjene. Straža je našla na železniškem na-
sipu bombo, ki jo je izročila policiji. Stav-
kovno gibanje se tudi tukaj trajno širi ter
so se v okolici Oaklanda priključile stav-
kujočim številne nove organizacije. Razen
mezdniht zahtev in zahtev za skrajšani de-
lovni čas hočejo stavkujoči predvsem do-
biti v roke ono mesta, ki najemajo tran-
sportne delavce, ker hoče imeti delavstvo
v pristaniščih samo organizirane delavce.
Ker vztrajajo podjetniki v zahtevi po svo-
bodni izbiri delavstva, sta si stališči obeh
strank seveda nepopravljivo nasprotni. V teh
okolščinah računajo, da se bo splošna
stavka razširila še na Los Angeles, Orland,
Seattle. Takoma in San Diego. Kako resen
je položaj v Los Angelesu, priča dejstvo,
da hodi policija po mestu sama v večjih
močno oboroženih skupinah in je zahtevala,
da mora civilno prebivalstvo oddati
vse orožje. V San Diegu je pri tem zadel
na odpor ter so jo obmetali s kamenjem.
V mesto so danes še prišli tovorni avto-
mobili z živčev, ki jih je spremljala po-
licija. V ostalem pa so zaloge sočinja in
sajda ter tudi drugih življenjskih potreb-
ščin v velikih trgovinah že precej posle.

Koncentracija vojaštva

San Francisco, 17. julija. n. Zaradi ne-
varnosti velikih izgrediv in nemirov je
vlada poslala v San Franciscu močno voja-
ške oddelke. Dostaj je zbranih v San Fran-
ciscu nad 50.000 mož pehote, topništva in

samo plod zunanje propagande, temveč
glasen izraz odklonitve vladajočega si-
stema.

Inozemstvo zato z napeto pozornostjo
sledí razvoju v Nemčiji in Avstriji in
motri dogodke, ki odpirajo izglede za
vedno novo presenečenje. Znamenja ka-
žejo, da se bliža rešitev krize voditeljs-
tva, ki pa utegne biti bistveno drugač-
na, kakor jo glasniki novodobnih dikta-
tur žele in pričakujejo.

konjenice. Mestni župan je zahteval od ka-
lifornijskega guvernerja, naj pošlje še na-
daljnja vojaška ojačenja, ker groze mestu
klub vsem varnostnim ukrepom vedno več,
li nemiri. Vojska bo zasedla vse področje,
v katerem se širi stavka. Ker so ustavili
delo tudi v vseh mestnih podjetjih, grozi
sedaj ne samo pomanjkanje živil, marveč
tudi pomanjkanje vode in električnega to-
ka za razsvetljavo. Na poziv župana je
vodstvo stavke pozvalo delavstvo mestnih
podjetij, zlasti elektrarne in vodovoda, naj
se vrnejo na delo, delavstvo pa je to za-
htevo odklonilo. Situacija postaja zaradi
tega vedno bolj kritična. Železniški promet
se vrši v Kaliforniji samo še na širih pro-
gah, a še to v skrajno skrajnem obsegu.
Vozovi so skoraj popolnoma prazni, ker
si v takih razmerah nihče brez nujne po-
trebe ne upa na pot.

Po mestu patrolirajo močni vojaški od-
delki, da preprečijo ropanje trgovin. Klub
temu pa se ropi dan za dnem ponavljajo.
Značilno je, da sodelujejo pri tem zlasti
ženske. Zaradi pomanjkanja živil in iz stra-
hu pred nadaljnjimi dogodki je doslej za-
pustilo San Franciscu že nad 100.000 ljudi.
Stavkovni pokret se še vedno širi in je
zajel že skoraj vso Kalifornijo. Stavkujo-
čim so se pridružili ne samo vsi tekstilni
delavci, ki jih je par stotisoč, marveč tudi
vsi pristaniški delavci vzdolž vse kalifor-
nijske obale. Stavkovni pokret se čim dalje
bolj širi tudi med poljskim delavstvom, tako
da je preskrba živil čim dalje težja.

Delavske barikade

San Francisco, 17. julija. n. Ko so prišle
vesti, da prihajajo vojaška ojačenja, so
stavkujoči na raznih krajih mesta zgradili

barikade. Vojaštvo je na vseh važnejših
mestih postavilo strojnice, v pristanišču pa
tudi topove, tako da je mesto podobno vo-
jaskemu taborišču. Če tudi formalno še ni
bilo proglašeno obsešno stanje, se v praksi
že izliva.

General Johnson je nameraval prirediti
danes v San Franciscu veliko zborovanje,
na katerem bi hotel obrazložiti gospodar-
ski položaj Amerike in pozvati delavstvo
naj ne naseda tujim agentom in naj se
vrne na delo. Policija pa je odklonila vsako
odgovornost za red in mir in je naposled
prišla Johnsona, da je svoj shod odpove-
dal. Policija pravi, da je položaj tako
napet, da bi že sam pojav generala John-
sona mogel imeti nedogledne posledice.

Omogočenje prehrane

San Francisco, 17. julija. AA. Splošna
stavka je izgubila mnogo svoje prvotne
resnosti, ker je osrednji odbor stavkajočih
sklenil, da se ne bo upiral vzdrževanju
tramvajskega prometa ne obratovanju go-
stila. Zastopniki glavnega stavkovnega od-
bora so izjavili, da ne marajo, da bi za-
radi njihovega spora z delodajalci trpelo
lakoto prebivalstvo, ki je pri tem sporu
popolnoma nedolžno. Stavkovni odbor je
pozval delavce, da ne smejo ustavljati in
tudi ne na kakšen drugi način šikanirati
tovornih avtomobilov, ki bodo vozili živež.

Samo predigra

San Francisco, 17. julija. w. Mestni upra-
vi se je dopoldne posrečilo, da je spet
deloma spravila v promet cestno železnico,
ki je ves dan pod vojaškim nadzorstvom.
Oblasti so posvarile stavkajoče pred izgre-
di, ker bodo sicer uvedle najstrožje ukre-
pe. Živeža je začelo polagoma primanjko-
vati.

Proti skupni fronti s komunisti

Vse socialistične stranke na čehoslovaškem odkla-
njajo ponudbo komunistov za osnovanje skupne fronte
levice

Praga, 17. julija. d. Komunistična stran-
ka v Čehoslovaški je poslala sporedno s
pogajanjem komunistov in socialistov v Fran-
ciji za skupno fronto in v zvezi z zunanje-
političnim preokretom Sovjetske unije, ki
pomeni morda tudi novo orijentacijo ko-
munističnih strank v Evropi, čehoslovaš-
kim in nemškim socialistnim demokratom,
kakor tudi čehoslovaškim narodnim socia-
listom predlog svojega vodstva za sodelo-
vanje. Ponudba mnogo presega ponudbo
francoskih komunistov socialistom, ker
skuša poleg skupnih protestnih in demon-
stracijskih prireditev uveljaviti tudi po-
zitivne strankarske zahteve, na katere socia-
listične stranke v Čehoslovaški ne more-
jo pristati, ker imajo izrečno propagand-
ni in v mnogih pogledih utopični značaj.
Po informacijah iz vodstva čehoslovaške

socialno-demokratske stranke bo komu-
nistična ponudba vidno, toda odločno
odklonjena. Isto bodo storili tudi nemški
socialni demokrati in čehoslovaški narod-
ni socialisti. Pri tej priliki bodo socia-
listične stranke tudi poudarile, da nočejo
imeti nobenih zvez s komunistično stran-
ko, ker so se že pogosto prepirale o nelo-
jalnosti njenih ponudb za sodelovanje.
Glede na politično stališče komunistične
stranke in duha, ki veje iz njene ponud-
be, so socialistične vladne stranke mnenja,
da tudi najnovejši predlog ni mišljen od-
kritično, temveč predstavlja samo tak-
tični maneuver, ki naj ne služi enotne
fronte levice, pač pa komunistični agita-
ciji v času parlamentarnih in političnih
početnic.

Nemirna Avstrija

Tudi grožnje s smrtno kaznijo ne morejo zatreti v
Avstriji atentatov z razstrelivi in peklenjskimi stroji

Dunaj, 17. julija. p. »Reichspost«
poroča, da se že kažejo posledice drakon-
skih ukrepov, ki jih je izdala vlada zoper terorizem.
V zadnjih dveh dneh je bilo oddanih mno-
go razstreliv policijskim oblastem. Na Du-
naju so teroristi v strahu pred smrtno ka-
znijo izročili policijski direkciji nepriča-
kovano velike količine, ki kažejo, da so raz-
polagali skoro z neizčrpnimi zalogami. Ka-
kor na Dunaju se vrši oddaja razstreliv tu-
di v vseh drugih mestih, pa tudi na deželi.
Šele sedaj se vidi, kakšna nevarnost je pre-
tila Avstriji, če bi se vsa ta razstreliva
uporabila za teroristične dejanja. Jutri
opoldne poteče petdnevni rok za oddajo
razstreliv. Pri komur se bodo po tem roku
našla razstreliva ali kdor bo kakorkoli so-
deloval pri terorističnih dejanjih, bo brez
milosti obojen na smrt.

Kljub temu se zdi, pravi »Reichspost«
dalje, da se narodni socialisti še ne misli-
jo vdati. To določa slutiti ne samo vsakdanji
novi atentati, nego tudi tatvine ekvipa-
žnih avtomobilov, ki so bile izvršene v zadnjih
dveh dneh pri raznih podjetjih, ki jih po-
trebujejo za svoje obratovanje. Tako so ne-
znanci odnesli v Gloggnitzu pri tamonjem
rudniku okrog 500 kg amonita. Oblasti so
kaznovala ravnateljstvo podjetja z globo
6000 šilingov, ker ni razstreliva dovolj za-
varovalo. V Egeru v bližini bavarske meje
so našli davi v nekem gozdu zabojo, v kate-
rem je bilo 58 kg dinamita. Kakor so po-
zneje ugotovili, je bil dinamit ukraden v
nekem podjetju na Solngraškem.

Cepprav uvedba smrtnih kazni ni ostala
brez odmeva, se vendar le nadaljujejo
atentati in je bila tudi v pretekli noči iz-
vršena cela vrsta novih terorističnih de-
janj. V Bernsdorfu na Sp. Avstrijskem je
nastala ponoči silna eksplozija, ki je pre-
budila vse prebivalstvo ter izvala strah in
paniko. Pozneje so ugotovili, da je eksplo-
ziral zabojo dinamita. Eksplozija pa ni na-
pravila posebne škode, ker v bližini ni bi-
lo ne hiš ne ljudi. Poleg razstreljenega za-
boja so našli lietek, na katerem je bilo z
okorno roko napisano: Zadnji opomin!

Odpusti

javnih nameščencev

Dunaj, 17. jul. w. »Neuigkeits-Weltblatt«
poroča, da je bilo 15. t. m. odpuščenih iz
službe 14 aktivnih uslužbencev zveznih že-
leznic, ki so se pregrešili proti obstoječim
predpisom zaradi svojega političnega mi-
šljenja oziroma poškodbe državne imovine.
Vsem so bili obenem zmanjšani prejemki
za eno tretjino.

Prijeta atentatorja

Inomost, 17. julija. n. Kakor znano, je bil
svoječasno obsojen heimwehrovec Franc
Streeb na tri mesece zapor, ker je na ba-
varski meji streljal na hitlerjevce in enega
ubil. Streeb je pred par dnevi prišel iz za-
pora in zopet nastopil svoje službeno mesto
v Inomostu. Ko je snoči legel spat, je na-
enkrat začul pod svojo posteljo tiktakanje
ure. Ko je pogledal pod posteljo, je našel
peklenjski stroj, v katerem sta bila 2 kg
amonita. Naglo je prekinil zvezo z baterijo

vati. Prodaja alkoholnih pijač je prepove-
dana. Kalifornijski guverner in župan me-
sta nameravata proglasiti obsešno stanje,
ker pa bodo v kratkem nove volitve, od-
lašata s tem ukrepom do skrajnosti in ča-
kata na morebitna izživljanja stavkajočih.
Delavci se očitno zavedajo tega in so
doslej razmeroma mirni. Delavski voditelji
v Minneapolisu so izjavili, da so sedanje
stavke samo predigra za veliko splošno
stavko.

Nevarnost stavke v New Yorku

New York, 17. julija. d. Obstojta nevar-
nost, da bo izbruhnila stavka tudi v mil-
ionskem pristanišču, če se parniške družbe
ne bodo izjavile pripravljene za pogajanja
z zastopniki strokovnih organizacij o novi
ureditvi mezd, delovnega časa in delovnih
odnošajev. Glasovanje o proglatitvi stavke
bo v četrtek.

Stavko podpirajo Japonci?

Pariz, 17. julija. n. »Petit Parisien«
objavlja obširna poročila o stavkovnem po-
kretu v Kaliforniji in drugih ameriških dr-
žavah. V ameriških gospodarskih krogih
izražajo bojazan, da bo ta pokret zadal hud
udarec vsemu ameriškem gospodarskemu
življenju. Razvoj položaja povzroča največ-
je skrbi. Gospodarska politika Roosevelta
bo s tem doživela svojo najtežjo preizkuš-
njo. Kljub koncentraciji vojaštva oblasti ne
morejo preprečiti nemirov in izgrediv, ki
se vedno bolj širijo. V mnogih mestih so
stavkujoči izropali vse trgovine z živili.
Ponekod se je morala policija celo umaknu-
ti. Med stavkujočimi se živahno udeležu-
jejo tudi ženske, ki nosijo orožje in se ude-
ležujejo zlasti pohodov na trgovine z ži-
vili.

»New York Herald«
poroča, da so glavni
iniciatorji stavkovnega gibanja Japonci.
Povsod se opažajo japonski agitatorji, ki
dajejo stavkujočim tudi finančna sredstva.
Zatrujejo, da je bila vsa stavka organizi-
rana in financirana iz inozemstva.

in odnesel stroj iz hiše ter obvestil o najd-
bi orožništvo. Preiskava je ugotovila, da
sta peklenjski stroj nastavila hiderjevca
Maks Wild in Franc Neubauer. Peklenjski
stroj je bil tako močan, da bi bila eksplo-
zija pognala v zrak vso hišo in ubila vse
stanovalece. Wilda so takoj aretirali, Neu-
bauerja pa so zalotili danes v bližini nem-
ske meje. Oba sta priznala, da sta se hotela
maščevati nad Streelom in da sta dobila za
to naročilo iz Nemčije.

Reforma vojaške vzgoje v Italiji

Pariz, 17. julija. AA. »Temps«
poroča iz Rima, da je italijansko vojno minist-
rstvo izdalo važen odlok za okrepitev italijanske
vojaške moči. Gre za vojaške vaje mladi-
ne, ki je bila že zdaj obvezana, da se pred
odslužitvijo vojaškega roka izuri v voja-
ških stvareh. Dočim je doslej to vojaško
vežbanje trajalo samo po dve leti, bo v
bodoče trajalo celo tri leta. Tako bodo re-
kruti že ob prihodu v aktivno službo do-
kaj dobro izurjeni, zaradi česar se bo mo-
gel vojaški rok v kadru skrajšati. Zdi se,
da se je Italija odločila za ta korak iz fi-
nančnih in vojaških razlogov. Po sodbi
rimskega dopisnika »Tempsa«
bi Italija rada prihranila pri vzdrževanju vojaštva
in porabila prihranke za nabavo vojaškega
materijala in za motorizacijo armade.

Poplave v Karpatih

Berlin, 17. julija. w. Po varšavskih ve-
steh so poplave posebno v karpatiskem
predgorju zavzele ogromen obseg. Pod vo-
do so številna mesta in vasi, nekatere ce-
lo popolnoma odrezane od zunanjeja sve-
ta. Med povodnjajo je utonilo mnogo ljudi,
posebno otrok, največ zaradi tega, ker je
voda pritnila tako hitro, da niso mogli
zbežati. V poljskem letovišču Zakopanah
je utonilo 10 ljudi. V večini poplavljenih
krajev je voda odnesla skoraj vso živino.
Kakor poroča »Lokalanzeiger«
iz Varšave, so tiri na železniških postajah popolnoma
pod vodo. Elektrarne so v več večjih me-
stih, tako v Novem Sandecu in Zakopa-
nih, poplavljene in nesposobne za obrat,
tako da so mesta ter bližnja in daljna okoli-
ca brez luči. Dopolodne se je položaj še
poslabšal, ker nalivi še vedno niso pre-
nehali.

Huda suša na Kitajskem

Peking, 17. julija. d. Na Kitajskem vlada
že nekaj tednov neobičajna vročina in su-
ša. Na tisoče ljudi je že pomrlo zaradi
sončarice. Izmed 8 spremljevalcev Pančena
Lame, vrhovnega poglavarja lamaistične
cerkve, jih je 5 umrlo v vlaku. Pančena La-
ma je prišel v Peking z letalom, njegovo
spremstvo je potovalo po železnici. Zaradi
izredne suše sta prizadeti zlasti južna in
srednja Kitajska. Mnoge reke in kanali so
popolnoma usahnil zaradi česar je ogro-
žena prehrana mnogih mest, ker je onemo-
žna vsak promet s čolni. Ker polja že dolgo
časa niso mogli več namakati, se mora ra-
čunati, da bo letina skrajno slaba. Na-
sprotno je bilo v severnih pokrajinah mo-
no deževje, zaradi česar obstaja tamkaj
nevarnost poplav.

Tsaldarisovo potovanje v inozemstvo

Atene, 17. julija. AA. Predsednik grške
vlade Tsaldaris odpotuje ob koncu prihod-
njega tedna v neko inozemsko kopališče.
Za njegove odsotnosti ga bo zastopal po-
dpredsednik vlade vojni minister general
Kondis.

Diplomatska akcija za vzhodni pakt

Po načelnem sporazumu se vrše sedaj podrobna diplomatska pogajanja o vzhodnem paktu

Pariz, 17. julija d. O smernicah varnostne politike ter diplomatskih pogajanjih o vzhodnem paktu za medsebojno pomoč izjavljajo v poučenih francoskih političnih krogih, da ima francoski načrt svoj izvor v ženevskih sklepih, ki so določili kot pogoj za zmanjševanje oborožitve varnost za vse evropske države. Štiri evropske vesilele ne morejo same ustvariti direktorija, ki bi malim državam predpisal kak vrnostni sistem. Zato se pakt štirih praktično ne more oživiti. Če bi ženevska razorožitvena konferenca ne doživela popolnega poloma, se je francoska vlada odločila za ta načrt, ki tvori temelj evropskega sporazuma o varnostnem vprašanju in s tem obenem temelj miru.

Izjave ruskih poslanikov v Londonu in Rimu so pokazale, da gre za resno mirovno dejanje in ne morda za pomanjkljivo podjetej, kakršnega predstavljajo po večini takozvani pakti o nenapadanju. Pakti o nenapadanju ne nudijo zadostnega jamstva za zmanjšanje oborožitve ker puščajo pogodbenim državam prav ter stvari popolno svobodo. Pakti o medsebojni pomoči pa nasprotno omogočajo zmanjšanje učinkovitosti vojaških sil ter odpirajo pot politiki zaupanja in gospodarskega sodelovanja. To je bila vodilna misel francoske vlade, ko je zainteresirala vzhodne evropske male države za regionalni pakt in ko je skupno z Rusijo obvestila vesilele o tem načrtu. Anglija je napravila prvi korak. Imenovala je vojaškega atašea pri svojem poslanstvu v Moskvi, dočim je ruska vlada imenovala svojega pri poslanstvu v Londonu. To dokazuje, kako močno je tudi Anglija zainteresirana pri razvoju Rusije.

More se tudi pričakovati, da bo imel sporazum z Nemčijo glede pakta o medsebojni pomoči za posledico tudi zboljšanje nemško-ruskih odnosov. Približanje evropskih zapadnih držav in Nemčije Sovjetski uniji bi gotovo prislo tudi gospodarske koristi. Kar se tiče Poljske, se boho nastale težkoče odpravile na ta način, da bo obdržal svojo vrednost nemško-poljski pakt o nenapadanju poleg vzhodnoevropskih pogodb o medsebojni pomoči. V Lomarnu so na enak način uredili slično pogodbo, ko je slo za nemško-rusko rapalsko pogodbo.

Poljska in Nemčija

Pariz, 17. julija. AA. Iz Londona poročajo: Se zmeraj ni končnih poročil o uspehu razgovorov med britanskimi zastopniki in da pomdarja nemška vlada iste pridržke, berlinske in varšavske vlado o vzhodnem paktu. Iz zasebnih krogov se pa doznavajo, ki jih je navedla že v petek pri pivem obisku britanskega poslanika v tej stvari. Tako trdijo med drugim, da nemška vlada zahteva, da se ji jasno obrazloži, ali ji bo dejanska enakopravnost priznana že pred formalnim pristopom Nemčije k vzhodnemu paktu ali šele po njem. Razen tega je baje nemška vlada zahtevala pojasnila, v katerih nanogaj oboroževanja bi ta enakopravnost dejansko prišla do izraza.

Glede Varšave trdijo v Londonu, da tamkajšnja vlada ne poudarja toliko pridržkov. Postavila samo vprašanje, ali ne bodo od tega pakta imeli znatno večjih koristi kakor Poljska Sovjeti, ker bi prišli v neposredno zvezo s Francijo, neodvisno od Poljske. V Londonu sicer naglašajo, da na-

vajajo v Varšavi te pridržke samo višji uradniki znanjega ministrstva in da je pričakovati končnega odgovora šele po vrnitvi zunanjega ministra Becka iz Tallina. Ilustrovani Curier Codzieni piše o načrtu vzhodnega pakta in pravi med drugim, da so doele štiri države popolnoma pristale na ta načrt, toda dve od teh štirih držav, to sta Italija in Velika Britanija, nočeta prevzeti a tem paktom nobenih novih obveznosti. Od Poljske pa mislijo po sodbi lista zahtevati obveznosti in sicer dolaj pomembnih.

V sličnem smislu se izraža tudi opozicijska desničarska »Gazeta Varzawska«. Liel pravi, da zbija načrt vzhodnega pakta na Poljskem precei kritike. Po njegovi sodbi se bo mogla Poljska kot tiista država, ki je pri tem paktu najbolj prizadeta, definitivno izreči šele tedaj, ko bo izvedela podrobno sodbo vseh drugih presumptivnih udeležencev tega pakta.

Sporazumevanje Italije in Francije

Rim, 17. julija. d. Kakor zatrjujejo, bo imel pred kratkim iz Pariza se vrnivši francoski poslanik Chambrun že v najbližji bodočnosti več važnih razgovorov z merodajnimi italijanskimi činitelji. Govore tudi, da bodo še pred prihodom francoskega zunanjega ministra v Rim urejali na vprašanja, ki so bila med Italijo in Francijo sporna že od konca svetovne vojne. Gre predvsem za ureditev južne libijske meje in tuniškega statuta v smislu obljub, danih Italiji.

Po italijanskem mnenju bi bila Francija z novo pogodbo zaščiten pred vsakim ogražanjem svojih mej in bi zato ne mogla po njegovi zaključitvi navesti nobene pametnega vzroka proti takojšnji ponovni oborožitvi Nemčije v okviru enakopravnosti. Zato se more smatrati kot verjetno, da bo Italija izkoristila že v najkrajšem času svoj diplomatski vpliv v Nemčiji zaradi njenega pristopa k vzhodnemu paktu.

Rusi vatijo Nemčijo

Moskva, 17. julija. n. »Zvezstja« pišejo, da je stališče, ki ga je zavzela Anglija v pogledu vzhodnega varnostnega pakta, največje važnosti za nadaljnji razvoj mednarodne politike. List se bavi obširno s stališčem Nemčije in naglašajo, da bi bil pristop Nemčije k vzhodnemu varnostnemu paktu tako v interesu Nemčije same kakor v interesu evropskega mira. Rusija iskreno želi, da bi se Nemčija za to klm-predj odločila.

Neurathova misija

London, 17. julija. n. Veliko senzacijo je izzvala vest »Daily Herald« iz Berlina, da bo nemški zunanji minister Neurath v najkrajšem času podal izjavo, da Nemčija sicer ne more pristati na vzhodni varnostni pakt, da pa se bo najkasneje meseca septembra vrnila v ženevo in nadalje sodelovala v Društvu narodov. V Angleških krogih smatrajo, da poizkušo sedaj Neurath, ki je bil dolgo časa nemški poslanik v Londonu in dobro ve, da Anglija ne pozna šale in da misli resno podpirati francosko politiko paktov, rešiti za Nemčijo, kar se še rešiti da. Vprašanje je le v koliko bo mogel spričo razmer, ki so zavladale v Nemčiji, to še storiti.

Historični grški samostan postal žrtev požara

Samostan Megafileon na Peloponezu z vsemi dragocenostmi in knjižnico vpepeljen

Atene, 17. julija. AA. V grški javnosti in v vseh slojih prebivalstva je zbudilo veliko presenečenje poročilo, da je nastal katastrofalen požar v samostanu Megafileonu na Peloponezu, v največjem in v vseh oziirih najznamenitejšem starem grškem samostanu iz srednjega veka.

Samostan Megafileon je že po sami legi in zunanosti izredna znamenitost. Vse poslopje je tako rekoč vklesano v skalo. Od njegovih znamenitosti je omeniti predvsem staro in veliko knjižnico. Razen tega ima samostan mnogo dragocenih relikvij, ki so tudi s kulturno-zgodovinskega vidika velike vrednosti. Med mnogimi znamenitimi ikonami je najznamenitejša ikona sv. Luke iz 7. stoletja, napravljena iz zlata in vočka.

Ogenj je nastal, kakor vse kaže, v celici

nekega meniha, ki ni dovolj pazljivo ravnal s svečo. Požar se je širil z neverjetno naglico in je že doslej uničil skoraj vse samostan. Menihi se obupno trudijo, da bi rešili vsaj nekaj samostanskih znamenitosti. Pravijo, da so kip sv. Luke rešili, pač pa je zgorela vsa samostanska knjižnica. Na prve vesti o požaru je takoj prihitelo iz bližnjih garnizij vojaštvo, iz Aten in Patrasa pa so poslali gasilce. Toda vžle vsem naporom ni nade, da bi se dal le del samostana rešiti. Ogenj je celo zajel veliki in znameniti samostanski gozd. Tudi tam se gasilci in vojniki zama prižadevajo, da bi ga zadušili. Vse kaže, da bo tudi gozd postal žrtev plamenov.

Človeških žrtev pri tem požaru doslej še ni bilo. Poročajo tudi o nekem drugem gozdnem požaru pri Novem Epidavru.

Nad štiri milijarde za javna dela v Parizu

Pariz, 17. julija. kw. V izvedbi francoskega programa za preskrbo dela se bodo v Parizu v prihodnjih letih izvršila velika javna dela s celokupnimi stroški 4 in pol milijarde frankov. Po investicijskem programu mesta Pariza bo podrtih mnogo nezdravih poslopij, izpopolnjeno omrežje podzemne železnice, na novo zgrajeni in povečani več pariških mostov, izvršenih več raznih olepšav mesta in drugo.

Obisk litovskega zunanjega ministra v Moskvi

Kovno, 17. julija. kw. Litovski zunanji minister bo na povabilo Litvina dne 4. avgusta odpotoval v Moskvo.

Nesreča nemške himalajske ekspedicije

London, 17. julija. AA. Iz Simle poročajo: Semkaj so prispela poročila, po katerih vse kaže, da je nemška ekspedicija na Himalajo doživela katastrofo. Nemško odpravo je pred nekaj dnevi zalotil silen snežni meteož ter so v njem izgubili trije člani ekspedicije, in sicer Merkl, Wieland in Wiesenbach. Doslej jih še niso mogli najti. Tudi trije nosači so našli smrt.

Bogat dar angleški univerzi

London, 17. julija. AA. Neki Harold Cohen je daroval liverpoolski univerzi 100.000 funtov za ustanovitev nove knjižnice.

Kongres poljsko-jugoslovenskih lig

Beograd, 17. julija. AA. Centralna uprava poljsko-jugoslovenskih lig v Jugoslaviji sklicuje sporazumno z ugravo zveze poljsko-jugoslovenskih lig na Poljskem letos v Jugoslaviji drugi kongres delegatov lig iz Poljske in Jugoslavije. Prvi kongres je bil na Poljskem l. 1932. Lige na Poljskem in v Jugoslaviji delajo za razvoj kulturnih odnosov med poljskim in jugoslovenskim narodom, za razvoj medsebojnih turističnih izetov, za prirejanje predavanj jugoslovenskih in poljskih učenjakov, za izmenjavo študentov in za razvoj gospodarskih odnosov med Poljsko in Jugoslavijo. Prosvetni minister dr. Šumenković je prevzel pokroviteljstvo tega kongresa, ki bo velika manifestacija poljsko-jugoslovenskega bratstva in prijateljstva. Kongres začne zasedati 4. septembra v Beogradu. Delegati kongresa si bodo potem ogledali Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in naš Jadran.

Mednarodni kongres geometrov in geodetov

Beograd, 17. julija. p. V času od 18. do 22. t. m. bo v Londonu mednarodni kongres geodetov in geometrov. Jugoslovensko združenje geodetov in geometrov bo zastopala na kongresu višji uradni finančnega ministrstva dr. Zvonimir Kralj in geodet Stjepan Vuksić, ki sta že odpotovala v London. Udeležence kongresa bodo sprejeli tudi princ Jurij, predsednik angleške vlade Macdonald in londonski župan.

Iz gozdarske službe

Beograd, 17. julija. AA. Imenovan je za načelnika oddelka za gozdarstvo v ministrstvu za gozdove in rudnike, v 3. skupini 2. stopnje dr. Žarko Miletić, inšpektor ministrstva za gozdove in rudnike v isti skupini in stopnji.

Samo še danes velika filmska drama

Sestra Angelika

ZVOČNI KINO DVOR
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri.
Cene 4.50 in 6.50 Din.

Nazivi krajev v Prekmurju

Lendava, 16. julija. O imenih in nazivih raznih krajev v Prekmurju se je že mnogo razpravljalo. Tudi naše časopisje je večkrat beležilo opačenosti ali potujčenosti imen posameznih krajev. Vedno se je zahtevalo obenem, da se imena krajev popravijo, da se dajo krajev slovenska imena kakor jih narod v resnici rabi. Sedaj, ko so bile občine po novem občinskem zakonu komasirane, ko so bili določeni sedeži občin, je bila najlepša prilika, da se dajo posameznim krajev pravilna imena tudi z uradne strani. To pa se žalibog tudi tokrat ni zgodilo. Lokalni činitelji v Lendavi so baje sicer stavili svoje predloge, ki pa niso bili upoštevani.

Nova občina Orešje je dobila lepo pristno slovensko ime, ki odgovarja tudi ljudskemu nazivanju. Nekaj nemogočega pa je z nazivom sreskega središča z Lendavo. »Službene Novine« pravijo, da se imenuje ta občina Lendava. Krajevni naziv pa je še vedno Dolnja Lendava in srez doljnelendavski. Tako se mora baje še naprej rabiti n. pr.: Sresko sodišče v Dolnji Lendavi. Prišli smo tedaj tja da ne vemo, ali je Lendava res le »Lendava« ali pa še vedno »Dolnja Lendava«. Vsekar je čudno, da vse rabi in želi ime Lendava, a vkljub temu se ustvarjajo še večje zmede. Sobotu je tudi še vedno Murska Sobotka. Kmalu ne bomo hodili več v Sobotu, ampak v »Mursko«, kakor nazivajo že nekateri našo prekmursko metropolo. Grad je obdržal svoje popačeno ime Gornja Lendava menda v spomin na stare čase. Ali ni lepše Grad, Sobotu, Lendava, kakor to rabi narod v svoji govorici, kakor pa: Gornja Lendava, Murska Sobotu in Dolnja Lendava?

Imamo pa še nekaj krajev, katerih imena so prav tako splačena ali pa rabimo kar madžarska imena. Ob meji leži vas, ki jo ljudstvo imenuje Pinica, navadno pa se naziva Pinco, torej z madžarskim imenom. Tukaj so imeli slovenski vinogradniki svoje pivnice, od tod Pivnica — Pinica. (Prekmurci rabimo za prostor, kjer držimo vino, ime pivnica, klet je čisto drugo stor). Madžari so iz naše pivnice napravili svoje pince in tako je tudi kraj Pinica (Pivnica) dobil ime Pinco. Ali se ne bi tedaj mi rajši držali domačenega imena, ki je slovensko in primernejše. Madžari so nam na mesto ene Polane napravili dve: Veliko Polano in Malo Polano. Pravo Polano, ki se vedno imenuje le Polana so prekrstili v »Veliko Polano«, a dva kraja »Bukovce« in »Mačkovec« pa so združili v »Malo Polano«. Menda za to, ker niso našli v madžarskih odgovarjajočega naziva. Narod pa Male Polane ne pozna, zato bo prav in boljše, da se tudi uradni nazivi za te kraje rabijo: Polana, Bukovje in Mačkovec.

Kar je madžarov v okolici Lendave so naseljeni kolonisti, ki jih tu naselili madžarski veleposelniki, ki zlasti po tretju luteranstva. Tako je nastalo naselje »Lakoš«, kar pomeni po naše bivališče-naselje. Tu sta sedaj dve vasi Gornji Lakoš in Dolnji Lakoš. Ta delitev je pa čisto novega datuma, ker je bil okrog leta 1896. še samo Lakoš. Tudi sedaj se ta dva kraja nazivata z »Lakoš«. Takoj po osvobojenju je nekdo dal ime »Selo«, kar pa je bilo kmalu odpravljeno. Ne bo pa napak, da tudi tema dvema krajema damo slovenska imena, pa naj bo potem »Selo«, »Selišče« ali kaj primernejega. Zanimivo je vsekakor, da sta edino ta dva kraja v Prekmurju, ki imata madžarsko ime, dočim imajo vsi ostali kraji, četudi že pomadžarjeni, svoja slovenska imena.

Sedaj je Narodna odbrana začela akcijo, da se odpravijo potujoča imena krajev po notranjih delih naše države. Prav bo, da se tudi mi pridružimo tej akciji in temeljito pospravimo vse take in slične pojmine na čase našega suženjstva. Moročo bi to akcijo vzela tudi pri nas v roke Narodna odbrana ali pa učiteljstvo ali naši akademiki v »Klubu prekmurskih akademikov«.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Mednarodni šahovski turnir v Curihu

Dr. Lasker zopet v turnirski areni — Najznamenitejši turnir v zadnjih 10 letih

V soboto se je pričel v Curihu v proslavo 125letnice tamkajšnjega šahovskega kluba mednarodni šahovski turnir, ki je nedvomno najznamenitejši po velikem turnirju l. 1925. v Moskvi. Ves mednarodni šahovski svet čaka na njegov izid z ogromno napetostjo. Na turnirju sodeluje namreč 9 izjemskih velemejstrov in mojstrov in 7 švicarjev mlade šahovske generacije.

Prava senzacija curiškega turnirja pa je, da se je na mednarodni šahovski pozornici pojavil zopet prvič po dolgih letih starostni šahovski velemejster, genialni dr. Emanuel Lasker, ki je bil celih 27 let svetovni šahovski prvak. Dr. Lasker je sedaj že 61 let star. L. 1925. je nastopil zadnjič v mednarodni šahovski areni in sicer na znamenitem turnirju v Moskvi, ko se je tudi zadnjič srečal s svojim partnerjem v dvoboju za naslov svetovnega prvaka leta 1921 v Havani na Kubu, Raoulom Capablanca. Po moskovskem turnirju se je dr. Lasker umaknil s turnirske pozornice, ostal pa je še vedno strah vseh velemejstrov in najresnejši tekme dr. Aljehina, sedanjega svetovnega prvaka.

Na curiškem turnirju sodelujejo dalje od inozemskih velemejstrov: dr. Aljehin, sedanjí svetovni prvak, Evfemij Bogoljubov, pravkar premagani kandidat za svetovnega prvaka, dr. M. Euwe, nizozemski matador, ki je letos pozval Aljehina na match, Aron Nimcovič, genijalni in silno opasni kombinator, francoski velemejster dr. Bernstejn, najmočnejša reprezentanta mlade šahovske generacije S. Flohr (Praga) in Gideon Stahlberg (Švedska) in italijanski šampion marki Rosselli. Imena teh

mednarodnih šahovskih veličin so pač najboljši dokaz, da je curiški turnir po moskovskem turnirju najmočnejši.

Švicarji so poslali v borbo z mednarodnimi šampioni 7 večinoma mlajših svojih moči, ki bodo imeli pač silno težko delo. So to: H. Grob, F. Gygli, W. Henneberger, H. Johnner, dr. H. Joss Gygli, Hans Müller in prof. Oskar Naegeli.

Prvo kolo

Je bilo odigrano v soboto, pozno v noč. Svetovni prvak dr. Aljehin je v končni gladko porazil prof. Naegelija. Največje zanimanje je vladalo za partijo dr. Lasker - dr. Euwe. Med obema se je razvila silno težavna borba, v kateri je končno podlegel dr. Euwe. Müller je porazil Jossa, partije Grob - Nimcovič, Stahlberg - Bogoljubov, Henneberger - dr. Bernstejn so končale remis, partiji Flohr - Johnner in Rosselli - Gygli, sta bili prekinjeni v remizaciji.

Drugo kolo

Dr. Aljehin si je v damskem gambitu z dr. Bernstejnem priboril figuro. Partija je bila prekinjena v štirni gozličji svetovnega prvaka. Dr. Lasker je imel za neprotivna Flohra, ki se je branil s Carokanovo obrambo. Po menjajočih se fazah boja je končala igra remis. Bogoljubov je z lepo žrtvijo kvalitete porazil Hennebergerja, Stahlberg Rossellija, ki je neko-rektno žrtvoval figuro za dva kmeta. Johnner je premagal Groba, dr. Euwe Müllerja. Partija Nimcovič - Gygli je bila prekinjena v ugodnejši poziciji za Nimcoviča, igra Naegeli - dr. Joss je končala remis.

Beograjski diplomati se selijo na Bled

Beograd, 17. julija. p. Z odgoditvijo zasedanja Narodnega predstavništva je zavladalo v Beogradu skoraj popolno politično mrtvilo. Tudi za diplomate je nastopila doba dopustov. V kolikor ne potujejo v svoje domovine, se skoraj vsi diplomati selijo iz Beograda na Bled. Francoski poslanik g. Naggyar odpotuje jutri na Bled, kjer bo prebil svoj letni odmor. Poljski poslanik g. dr. Schwarzburg-Günther je davi odpotoval na Rab, kjer bo ostal več dni na obisku pri tamošnji poljski koloniji, nato pa se bo preselil na Bled, kjer bo ostal do konca sezone. Avstrijski poslanik dr. Plönlis je odpotoval na Dunaj, kjer ostane dva tedna, nato pa pride tudi on na Bled. Jutri odpotuje na Bled tudi argentinski poslanik g. Candioti. Ameriški poslanik g. Wilson je včeraj odpotoval z avtomobilom na Dunaj, od tam pa gre na Češkoslovaško in ostane 14 dni v Karlovi Vah, nkar bo napravil avtomobilsko potovanje po srednji Evropi ter prišel sredi avgusta na Bled, kjer namerava ostati do jeseni. Danski poslanik g. Biering je odpotoval danes z avtomobilom na Dansko. Naš poslanik v Berlinu, ki se že pr dni mudi v Beogradu, odpotuje v četrtek na Bled, kjer bo prebil svoj letošnji dopust. Na Bled bo prispelo tudi več drugih naših diplomatov, med njimi naš poslanik v Ankari g. dr. Jankovni.

Novi direktor tobačne tovarne v Ljubljani

Beograd, 17. julija. p. Imenovan je za direktorja tobačne tovarne v Ljubljani g. Edvin Jili, doslej direktor tobačne tovarne v Sarajevu.

Veličastno narodno slavlje ob severni meji

Sv. Križ nad Mariborom, 17. julija

Pretekla nedelja je bila pomembna za naš kraj, ki leži tik ob meji. Vsa mariborska nacionalna društva so priredila ta dan k nam izlet, ki se je izpremenil v pravo narodno slavlje. Akcijo je vodila mariborska Zveza kulturnih društev, ki je v tem popolnoma uspevala. Pa tudi domačini smo se pridno pripravili na prihod izletnikov in smo z vsi vestnostjo in močnostjo skrbeli, da bi se vsak ugodno počutil.

Slavlje se je pričelo že v soboto zvečer, ko so prihajali prvi izletniki. Zazareli so kresovi, ki so tudi daleč preko meje oznanjali, da tu živi narod, ki budno pazi na svojo zemljo. Pravo slavlje pa je bilo v nedeljo. Pri Sv. Urbanu so se že od prvega sveta dalje abirale večje in manjše skupine. Večinoma Mariborčanov. Okoli osmih se je nato formalno sprevod, ki je krenil z gozdo »Sloga« in zastavami društev na čelu proti Sv. Križu. V njem je bilo nad 1500 ljudi. Sprevod je pred vasjo sprejelo prebivalstvo Sv. Križa in mnogo drugih obmejnih prebivalcev, ki so prišli z radostjo pozdraviti drage izletnike. V imenu domačinov za izpregovorili svetokriški župan g. Hlad, za njim pa domači šolski upravitelj g. Hiebec, ki je imenoma pozdravil med drugimi gg. sreskega načelnika dr. Senekoviča, predsednika mariborske ZKD Janka Pirca, sreskega šolskega nadzornika Ivana Tomaziča, predsednika CMD dr. Lašiča, zastopnika Jadranske straže dr. O. Sorlija, predsednika Glasbene Maticе in Aerokluba dr. J. Tominska in vse zastopnike ostalih nacionalnih društev iz Maribora in okolice.

Nato je bila darovana v cerkvi sv. maša, pri kateri je pelo pevsko društvo »Jadrane« iz Maribora. Po maši je bil sredi trga zbor. Zal, da je pričelo deževati in tako niso mogli biti govori izvedeni po programu. Govorili so predsednik ZKD g. Janko Pirc, predsednik »Meje« g. dr. Irigolič, za Narodno Odbrano g. dr. Miloš Vauhnik (ki je prispel k Sv. Križu po sprejemu, kakor tudi nar. poslanec g. dr. Pivko), v imenu CMD g. Iv. Tomazič in drugi. Vsi govorniki so poudarjali potrebo takih narodnih slavljev, ko se sestanejo naši mejaši z brati iz zaledja. Spomnili so se tudi našega kralja in njegovega vladarskega doma, kateremu so zborovalci navdušeno vzklíkali. Ob koncu zborovanja je šmarješki šolski upravitelj g. Mirko Vauda prečital spomenico o delu za mejo, katero so navzoči živahno akklamirali. Sledilo so še nekatere glasbene točke »Jadrane« in »Sloga«, s čimer je bilo zborovanje zaključeno. — Popoldne bi se imel vršiti nastop Sokola I. iz Maribora. Ker pa je donoldanski dek popolnoma razmočil telovadišče in

je grozil zopet naliv, je nastop odpadel. Razvilu pa se je v obch gostinlah, vinotoku in strelšči živahno ranjanje ob sodelovanju »Sloga« in »Jadrane«, ki je trajalo do poznega večera. Gosti so se pomešali med domačine, sklepali pobratimstva, ki ne bodo pozabljena nikoli.

Tako je bila ta prireditelj za naš kraj pravi praznik, kakor ga doslej ne pomeni naše obmejno ozemlje. Vesele smo, da so se tudi naši ljudje pričeli zanimati za mejo, ki je bila doslej precej pozabljena. Mejaši smo vedno morali gledati, kako na drugi strani meje prihajajo med svoje ljudi iz Avstrije. Upamo, da bo temu prvemu obmejnemu taboru sledilo še več drugih. Naša srca so vedno odprta vsem, ki prihajajo k nam, da nas bodrijo. Zato kličemo »Na skorajšnje svidenje ob meji«.

Za strokovni napredek naših občinskih funkcionarjev

Ljubljana, 17. julija

V četrtek 19. t. m. ob 17. h. v dvorani ljubljanskega mestnega magistrata otvorjen strokovni teoretični tečaj za občinske tajnike, ki ga prireja Zupanska zveza ter bo trajal od 20. do 30. t. m. V zvezi z novo pravno zakonodajo in z novo problematiko, ki se odpira pred funkcionarji naših podeželskih občin, je Zupanska zveza na svojo pobudo pokrenila sistematično in obračevalno akcijo. Pred nedavnim je bil zaključen poseben tečaj za župane, zdaj se je zveza obrnila na občinske poslovodje s ponudbo, da tudi zanje priredi sličen kurz. Odziv je bil presenetljivo velik. Nad 150 občinskih tajnikov je priglasilo svojo udeležbo, kar priča, da se naši podeželski občinski funkcionarji dobro zavedajo važnosti svojega položaja in so pripravljeni žrtvovati čas in denar, da se izpopolnijo v znanju, ki jim je potrebno v odgovorni službi.

Predavanja bodo trajala 11 dni in se bodo vršila vsak dan na mestni ženski realni gimnaziji od 8. do 12. in od 16. do 18., nekajkrat pa tudi od 20. do 22. Na Programu so predvsem praktična vprašanja iz upravnega zakonodaje, kolikor se tičejo občin: osnovni pojmi javnega prava, policija, socialna, zdravstvena, verska in prosvetna politika; finančna uprava, davki in takse, vojna uprava, domovinstvo, državljanstvo, občinski zakon in uslužbeni. Razen tega bo na tečaju govora o konkretnih vprašanjih komunalne politike, kakor so ceste, pospeševanje kmetijstva, zemljiška knjiga, obrtni zakon, ureditev občinske pisarne, mestna kontrola, volitve, mere in uteži, katastrofa uprava itd. Predavali bodo o teh temah sami priznani strokovnjaki, med njimi dr. Steska, referent Gorkič, dr. Sink, dr. Skubic, direktor dr. Petrič, nadzornik Skulj, podpolkovnik Lampič itd. Razen predavanj bodo udeleženci tečaja prirejali tudi poučne obiske raznim kulturnim in gospodarskim ustanovam v Ljubljani. Hrano in stanovanje bodo imeli udeleženci v Vajenskem domu.

Tetaj, ki ga prireja Zupanska zveza, jo nazoren dokaz plemenite ambicije in volje do dela, ki preveva vodilne funkcionarje našega komunalnega gospodarstva. Od takšnega načina dela smejo naše občine brez dvoma pričakovati prospeha, občinski nametenci sami pa si bodo s tem ustvarili najboljšo bazo tudi za uveljavljanje svojih upravičenih stanovskih zahtev.

Pogreb Dovgalevskega

Pariz, 17. julija. AA. Pri pogrebu umrlega ruskega poslanika Dovgalevskega, ki je bil danes na pariskem pokopališču Pere-Lachaise, sta izkazala pokojniku čast dva pehotna bataljona z zastavami in godbo ter eskadron mobilne garde. Ceto so pod poveljstvom generala Bonnyja defilirale pred krsto, ki je bila pokrita s črnim suknom. Po prihodu uradnih osebnosti so mimo krste defilirali tudi razna odposlancstva, nato pa so truplo pokojnega Dovgalevskega v navzočnosti njegove rodbine postavili v krematorij in ga sežgali. Pepel bodo poslali v Rusijo.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej oblačno z začasnó razjasnitvijo in postopnim zboljšanjem. Lokalne nevihte mogoče.

Novosadska vremenska napoved za sredo: Pričakovati je razvedrenja v severozahodnih in severnih krajih, v ostalih delih države bo še vedno oblačno e krajevnim dežjem.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Topleše, toda ponekod izpremenljivo oblačno vreme.

Naši kraji in ljudje

Strahote nedeljske nevihte

Toča debela kakor pest in težka pol kg — Po Bosanski Kostajnici je drla poldrugi meter visoka voda

Slov. Konjice, 17. julija. V Dravinjski dolini je zadnji teden večkrat razsajalo neurje. Najhujše pa je bilo v nedeljo, ko se je utrgal oblak nad vasjo Kamna gora. Silno je treskalo in med drugim udarilo v hišo kmeta Josipa Guzeja, po domače Bršnjaka, in gospodarja na mestu ubilo. Hiša je zgorela do tal.

Narasli potok Žičnica je valil z vseh hribov kamenje proti žičkemu samotanu, podiral mostove in brvi, rušil je zveze pri mlinih in žagah ter zasipal plodna polja. Slična nevihta je bila le pred kakimi 20 leti, ko je utonila posestnica Kožuha v Drumlju, vozeč se z volj iz mlina. Izginila je v valovih z vozom in vprego.

Česar to pot ni uničil nali sam s poplavo, v nedeljo toča, tako da so nekateri vinogradi popolnoma zbiti, na poljih pa so od koruze ostali le še goli štrclji. Narodni poslanec g. Karel Gajšek si je takoj po strašnem neurju ogledal vso škodo in je pri banovini zaprosil za hitro pomoč najbolj prizadetim.

Ivanjica, 17. julija

Nad Starim Vlahom in dolino Moravice so se nekaj dni zbirali in trgali temni oblaki in že pred nedeljo je nekajkrat močno deževalo in vmes je padala tudi toča. V nedeljo popoldne pa je zadivila strašna nevihta, kakršne prebivalstvo že dolga leta ne pominja. Nevihta je imela tudi nenavadno veliko področje na dolžino 40 in v širino okrog 30 km. Največ škode pa je povzročila toča, kakršne ne pominjajo niti najstarejši prebivalci. Po hudi plohi se je vsula toča, ki je debela kakor pest in težka do pol kg sklestila in zbilila vse nasade, lomila veje in poškodovala tudi mnogo stavb. Ko se je utrgal oblak, so bile vasi Privorica, Vrmdaj, Budoželj in Kosovica takoj pod vodo. Potoki so bili izpremenjeni v ogromne hudournike, ki so na

njuje in vrtove nanosili visoke plasti in kope peska in kamenja. Ko je ploha le malo prenehala, se je vsula gosta debela toča in so bile mnoge njive že v ponedeljek dopoldne pod ledom. Med strašnim grmenjem je strela razdejala več visokih dreves ob cestah, vzgala pa je tudi nekaj gospodarskih poslopj. Na planinah nad Dobrim poljem in vasio Salevič je toča ubila tudi mnogo ovac. Ovce so bile v nepokritih stajah in so bile v neki staji vse ovce pobite in tako hudo poškodovane, da so jih morali pastirji drugo jutro zaklati.

Bosanska Kostajnica, 17. julija

V nedeljo zvečer, ko se je večina prebivalcev že podala k počitku, se je vtila tako silna ploha, da so se vse ulice izpremenile v struge hudournikov. Kadar je ploha malo prenehala, pa je divjal ciklon, ki je lomil dreve in rušil strehe. Prebivalci, ki so bili že na ulicah, so se že v začetku plohe spravili na varno in tako je bil pozni večerni čas ob tej hudi uri še prava sreča. Če bi strašna nevihta izbruhnila tako nenadoma podnevi, bi bila gotovo zahtevala tudi človeške žrtve. Voda, ki je vrela po ulicah, je bila po nekod visoka do poldruga metra in razni pritlični prostori so bili popolnoma zaliti. Iz rokodelskih delavnic je voda namah odnesla vse orodje in je v delavnici nekake kolarke mojstra ostal samo brus, neki izvošček pa je svoje vozove drugo jutro našel polomljene v spodnjem delu mesta za zidovjem neke stavbe. Tudi ipogrninah je napravila poplava veliko škodo. V silnih skrbih so bili okoliški posestniki zaradi svoje živine, ker so bili hlevi v nekaj minutah zaliti in je bilo reševanje živine silno težavno. Precej živine je tudi utonilo. Potok Mačkovec se je izpremenil v divjo reko ter porušil močan most, na obali pa močno poškodoval tri hiše.

V okolici je napravila mnogo škode tudi strela, ko je udarila v razna gospodarska poslopja. V Bosanskem Novem se je takoj po katastrofalni nevihti ustanovil pomožni odbor, ki zbira sredstva za prvo pomoč oškodovanim posestnikom.

Podrobnosti o zverinskem umoru v Gruškovju

Lovski čuvaj Pernek je bil ves razmesarjen od udarcev s puško in motiko — Napadalec aretiran

Ptuj, 17. julija

O zagonetnem umoru v Gruškovju, ki se je izvršil v noči na 16. t. m. doznavamo še naslednje podrobnosti: 37letni lovski čuvaj Pernek Jakob iz Gruškovja je bil uslužben pri veleposestniku g. Writzu v Kozmincih. Odpravil se je v nedeljo 14. t. m. okoli 19. ure zvečer na službeni obhod po lovskem revirju v Gruškovju. Pot ga je vodila mimo hiše posestnika Jožefa Kozla, kjer je Pernek obstal in poprosil Kozla za nekoliko žganja.

Med obema pa je vladalo staro sovraštvo, zlasti še, ker je bil Pernek vreden in je ovaljal divje love. Med obema je tekla tudi neka tožba, zaradi katere je nastal med njima prepri. In prepri je sledil dejanski spopad. Med ruvanjem se je Pernek spodknil in padel po tleh. Padec je bil zanj usoden. Kozel je dobil tako nad njim popolno oblast. Iztrgal mu je iz rok

dvocevno lovsko puško, s katero ga je začel na tleh ležčega neusmiljeno pretepati tako dolgo, da je Pernek oblašal ves s krvjo oblit in nezavest, dokler se ni Kozel puška zlomila od udrihanja. Videč, da Pernek še kaže znake življenja, je Kozel nato pograbil še v bližini stoječo motiko ter ga začel z ostrino in topo stranjo udrihati po glavi.

Vsega s krvjo oblitega in mrtvega Perneka sta našla potem njegova žena in oče, ki sta trupu odpeljala najprvo domov, nato pa na odredbo orožnikov v mrtvašnico k Sv. Trojici v Haložah, kjer se je izvršila sodna komisija obdukcije. Kozel, ki je star 51 let, je bil od orožnikov aretiran in odveden v pujske sodne zapore. Pogled na truplo pokojnega je bil strahovit, ker je bilo od udarcev vse razmesarjeno in je bil umor naravnost živinski. Pernek zapušta ženo in tri nepreskrbljene otroke.

Zagonetna smrt v vodnjaku

V Podgorici na Posavju so našli v vodnjaku truplo posestnika Majdiča — Zločin ali nesreča v noči?

Ljubljana, 17. julija

Sv. Jakob ob Savi in okolici je davi presenetila žalostna novica, da so našli v bližini vasi Podgorici mrtvega 45letnega Vincenca Majdiča, doma z Ježe pri Črnučah. Okoliščine, v kakršnih so našli truplo, in pa način njegove smrti ter drugi znaki zelo govorijo za to, da je bil nad Majdičevom izvršen zločin.

Vincenc Majdič, ki je živel s svojo družino na Ježi 4, je bil odšel z doma večer popoldne. Imel je opravke, kar pripovedujejo, zaradi nastopa neke dedščine, ker mu je nedavno umrl imovit sorodnik. O tem se je pred odhodom z doma pomenoval tudi z domačimi, z ženo in štiri mladi otroci. S seboj je vzel 200 Din gotovine. Zvečer se je ustavil v nekaterih gostinjah v Sv. Jakobu in okolici. Kje se je bil nazadnje in v družbi kakih ljudi, še ni povsem ugotovljeno.

Davi okrog 5. ure je Vincenca Majdiča našel njegov nečak, posestnik Ivan Majdič, utopljenega v vodnjaku poleg svoje hiše v Podgorici, ki je bila rojstna hiša pokojnega.

ga. Vincenc Majdič je stal v vodnjaku, v katerem je okrog dva metra vode, na glavi. Nečak, ki sprva ni vedel, kdo je utopljenec, je povlekel človeka ven in takoj nato z grozo ugotovil, da ima pred seboj mrtvega strica. Poklical je nemudoma druge domače, ki so obvestili orožniško stanico v Doli, istočasno pa tudi Majdičevu družino na Ježi.

Zena Vincenca Majdiča, se je baš pripravljala, da odide v Ljubljano in proda nekaj košar borovnic, ki jih je nabrala zadnje dni. Obveščena o smrti moža je pot seveda opustila in nemudoma hotela v Podgorico, kjer je ležalo truplo še vedno poleg odprtega vodnjaka. Medtem so dospeli tja tudi že orožniki iz Doli, ki so preiskali truplo in podvomili, da gre samo za nesrečo. Nad tilnikom utopljenca so namreč našli dve veliki rani, ki sta bili menda prizadejani s topim orodjem. Orožniki so uvedli poizvedbe, ki pa doslej še niso kaj prida prinesle k pojasnitvi zagonetnega dogodka. Ker je Vincenc Majdič pripovedoval o svoji dedščini in iz-

ključeno, da ga je ponoči, vračajočega se domov kdo zasledoval in napadel. V njegovih žepih so našli le 67 Din kovanega denarja. Zdi se malce preveč, da bi bil nož v nekaj popoldanskih urah in pa zvečer potrošil kar 133 Din. Tudi je njegova žena podala neke izpovedbe in bodo orožniki na podlagi teh nadaljevali preiskavo.

O zagonetnem dogodku je bilo v teku dneva obveščeno tudi državno tožilstvo, ki je odposlalo v Podgorico sodno komisijo, katere naloga je ugotoviti vzrok Majdičeve smrti. Sodna preiskava je poverjena g. sodniku Prohinarju.

Častna listina za narodnega poslanca R. Pustoslemša

Ljubljana, 17. julija

V velikem izloženem oknu Tiskovne zadruge vzbuja spet pozornost pasantov po Šelenburgovi ulici imenitna nova diploma, ki jo je občina Mozirje-okolica namenila narodnemu poslancu Rastu Pustoslemšku v priznanje zasluga za največje prizadevanje pri reševanju agrarne reforme v gornjegorjskem srezu. Častna listina je delo slikarja-grafika g. Elka Justina in po izvedbi sliči diplomam, ki jih je znani naš umetnik nedavno izdelal za g. ministra dr. Kramerja in bana dr. Marušiča. Na dveh listih, prepletenih s svilenim rdečim trakom je upodobljen čestit mož, zamišljen kot narodni modrec, s tezo: »Zemljo naj poseduje, kdor jo obdeluje«, poklonitev pa vsebuje običajno besedilo z naslovom inicijalko motiva iz življenja splavljajev. Grafično in slikarsko delo je izvedeno s sepi-tuš in prav živahnimi akvarelnimi barvami. Celotna listina je v težkem črnem okviru. Diplom je g. poslancu izročila pretekli teden občinska uprava z vrlim županom g. Henčtom Znidarčičem na čelu.

Ljudje, ki so bolni na želodčnih, ledvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravnih »Franz Josefovih« vodo. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefov« grenčica sigurno, skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nova potniška vlaka med Zidanim mostom in Celjem

Ljubljana, 17. julija

Pričenši z 20. julijem do vključno 30. septembra t. l. vozi na progi Zidani most - Celje potniški vlak št. 618 b z odhodom iz Zidanega mosta ob 11.45, iz Rimskih Toplic ob 11.57, iz Laškega ob 12.9 in pripe v Celje ob 12.24. Povratek iz Celja je ob 13.35, iz Laškega ob 13.47, iz Rimskih Toplic ob 13.56 in prihod v Zidani most ob 14.6. Ta vlaka sta podaljšala potniških vlakov št. 618, ki odhaja iz Zagreba ob 9.35 odnosno vlaka št. 619, ki prihaja v Zagreb ob 16.10. Vlak št. 618 b ima v Celju priključek na potniški vlak za Velenje, vlak št. 619 b pa priključek od potniškega vlaka iz Velenja.

Prerana smrt ugledne mariborske gospe

Maribor, 17. julija

V ponedeljek zvečer je po kratki, težki bolezni izdihnila svojo blago dušo gospa Marija Vidmarjeva, soproga podpolkovnika v p., odličnega nacionalnega delavca in organizatorja Hermana Vidmarja. Rajna Mici Vidmarjeva je bila rojena v Ljubljani, dete ugledne meščanske rodbine Sedelje, in je tam tudi preživela svojo prvo mladost. Po prevratu se je preselila v Maribor, kjer je služil njen soprog v jugoslovski vojski. Maribor ji je postal druga domovina, kateri je posvečala vso svojo ljubezen. V slovenski družbi je uživala velik ugled, znana in priljubljena je bila povsod kot zelo izobražena, po srcu in značaju plemenita žena. Sama se v svoji skromnosti ni nikdar silila v ospredje, bila pa je z dejanjem in nasvetom vedno pripravljena vsakomur pomagati. Pri vseh nacionalnih prireditvah je rada in poživalno sodelovala in se nikdar in nikjer ni odtegovala, kjer se je apeliralo na njeno nacionalno zavest in na njeno usmiljeno srce.

Bila je znana in spoštovana kot zgledna soproga in najboljša mati. Svoja dva sinčka je vzgajala z vso skrbnostjo in v strogo narodnem duhu. Žal pa je morala prežgodaj zapustiti, oba še nedorasla, ki bi še najbolj potrebovala vodilne matrine

Mehko
palmira
milo
olepšuje

roke. Glas o smrti gospe Mici Vidmarjeve je vso mariborsko slovensko družbo globoko pretresel. Nikdo ni mogel skoro verjeti, da je ta plemenita in cvetoča žena morala tako nepričakovano za vedno zapustiti svoje. Komaj nekaj tednov je tega, kar so jo znanci in prijatelji še srečavali polno zdravlja in življenja, danes pa ji je že izkopen neizprosni grob. S težko prizadeto rodbino iskreno sočustvuje ves slovenski Maribor, ki bo blago pokojnico ohranil v trajnem spominu. — Pogreb gospe Mici Vidmarjeve bo v sredo popoldne ob 1/2 17. iz kapelice na pokopališču v Pobrežju.

Ljubljana konsumira vedno več domačega sadja

Ljubljana, 17. julija

Ljubljanski sadni trg je kajpa dober barometer vsakoletne sadne letine. Letos je trg prav bogato založen z domačim presnim sadjem, zlasti tudi z raznimi gozdinimi sadeži. Mnogo sadja prihaja na trg iz Dolenske, sosedne okolice, litjskega sresa, iz raznih krajev Štajerske, razno zgod-

nje sadje pa osobito iz Bosne in Novoga Sada. Sezona za domače sadje se običajno uvaja z aprilom in majem, nakar se uvoz od meseca do meseca stopnjuje.

Aprila je bilo uvoženo le 19.781 kg domačega, svežega sadja, maja že 77.438 kg, v juniju pa je bil dosežen rekord, namreč 311.040 kg. Lani je bilo aprila uvoženo 55.239 kg, maja 35.977 kg, in junija le 120.980 kg. Lanska letina sadja je bila mnogo lažja ko letošnja, kajti lani je bil maj izredno deževen in hladen, kar je močno vplivalo na rast. Pa tudi drugače je bila lanska letina za mnoge vrste sadja slabša, najbolj za češnje.

V I. polovici letos je Ljubljana uvozila že 497.892 kg raznega domačega sadja, za 96.982 kg več kakor lani v istem času. Če računamo, da je bil kg sadja okoli 5 Din, — cene sadja so drugače prav različne, od 1 do 16 Din — so pač ljubljancem doslej izšli za domače sadje 2.509.460 Din. Od leta do leta raste v Ljubljani zanimanje za dobro in zdravo sadje. In ne samo, da ga uživamo surovega, marveč naše prdno gospodinjstvo tudi na vse načine poskrbe za konserviranje najbolj žlahtnih sort.

Manifestacija jugoslovnsko-bolgarskega bratstva

Skupna seja članov jugoslovnsko-bolgarskih lig iz Sofije in Beograda — V vzajemnosti je boljša bodočnost obeh narodov

Beograd, 17. julija

Po posetih raznih zastopnikov bolgarske javnosti: književnikov, inženjerjev, zdravnikov, članov pevskih društev in drugih, je v soboto jutraj prišlo v Beograd tudi 74 članov Bolgarsko-jugoslovnskega društva v Sofiji. Ta obisk članov važnega društva, ki deluje za zblizanje med bolgarskim in jugoslovnskim narodom, se je pretvoril v lepe manifestacije jugoslovnsko-bolgarskega bratstva. Te manifestacije so se pričele že pri sprejemu, svoj višek pa so dosegle v nedeljo, ko so se gostje in člani Jugoslovnsko-bolgarske lige zbrali na skupni seji v Kolarčevi dvorani. Zborovanje je otvoril predsednik Jugoslovnsko-bolgarske lige dr. Vlada Mitrovič, ki je v svojem govoru naglasil, da je svetovna vojna vrgla vse evropske narode in države v hude težave, iz katerih ne bo izhod, dokler bodo nad našimi glavami ostale pošasti novih vojn. Pogubne posledice vojn občutita in razumeta v največji meri jugoslovnski in bolgarski narod že v svojih zdravih instinktih in želita zaradi tega iz srca, da bi prišlo do najožjega sožitja slovenskih bratov na Balkanu. To srčno željo sta razumela oboja vladarja in narodne množice so si oddahnile ter zro sedaj vedro v bodočnost. Mir na Balkanu pomeni v veliki meri mir v Evropi. To ni prvi poizkus zblizanja. Za zblizanje so delovali Strossmayer in Rački, Karavelov in knez Mihajlo, veliki kralj Peter in Aleksander Stambulijski.

Po teh besedah so po dvorani zaorili klici: Slava! Dr. Mitrovič pa je nadaljeval: Nekdanji neuspehi nam ne smejo vzeti poguma in pogum nam ne sme pojemati tudi ne zaradi tega, ker smo imeli v 30 letih tri bratovorne vojne. Baš zaradi tega moramo s še trdnjšo voljo in večjo srčnostjo delati za sporazum in matere bolgarske in jugoslovnske naj učijo svoje otroke, da je sreča njihovih domov in sram v sporazumu med Bolgari in Jugoslovenci.

Vodja bolgarske ekskurzije g. Dimo Kasazov, ki je bil na predlog dr. Mitroviča izvoljen za predsednika zborna, pa je v svojem govoru naglasil tudi tole: Balkan je v pravem pomenu besede ime velike tragedije, ki ima za krvave junake rodne brate, Danes pa lahko v prisrčnem veselju vzklizujemo: Nikdar več vojne in nesoglasja med nami!

— Nikdar več! — je gromko ponavljala vsa dvorana.

Vaši klici, je dejal g. Kasazov, so zli vajo s krvjo onih, ki so bili žrtve bratovorne. Močno je treba zapreti vrata preteklosti, ki je umrla. Preteklost je umrla,

mi pa moramo močni in samozavedni stopiti pred bodočnost. Najprej pa je treba, da se dobro spoznamo. Mi smo tukaj več vedeli o Kitajski in o vsem tujem svetu kakor pa drug o drugemu, dasi živimo tako blizu skupaj. Sam priznavam svojo sramoto, da sem nekaj manjše vedel o vaših pesnikih in o vaši kulturi kakor pa o kulturnem življenju popolnoma tujih narodov. Sedaj šele se vsi vrnemo k sebi in svojem domu.

Ali poznate vi nas? Mi Bolgari smo hladnokrvni, skeptični in sam v sebi zaprt narod. Naš človek smatra žalost in radost za slabost. V svoji notranjosti pa tudi oboje in se veseli. Kadar govorimo o zblizanju in o naši bodočnosti, nam mnogi odgovarjajo: Mnogo besed, mnogo občutkov, navdušenja, vere ali malo ali celo nič realizma. — Odločno zavračam take ugovore. Kar mi želimo in delamo, ni več utopija, temveč stvarnost. O tem svedočijo tudi danes vaši klici in vaša mnenja, kar ni samo znamenje, temveč tudi poročstvo boljše bodočnosti.

Skupna seja Jugoslovnsko-bolgarske lige in Bolgarsko-jugoslovnskega društva je sprejela tudi nekaj smernic vzajemnega delovanja za zblizanje obeh narodov, od katerih so najvažnejše naslednje: ideja zblizanja, ki si je osvojila široke sloje obeh narodov, naj se še bolj širi in očvrstuje. Inicijativa za osnovevanje lig, izvedena v obeh prestolnicah, naj se čim bolj poglobi in udeležuje tudi v notranjosti obeh držav. V to svrhu naj se prireajo razstava jugoslovnske književnosti v Sofiji in bolgarske književnosti v Beogradu ter se v vsemu sredstvu podpira medsebojno spoznavanje in širjenje nacionalne kulture.

Sinoči so člani Bolgarsko-jugoslovnskega društva odpotovali spet v Sofijo in so se člani Jugoslovnsko-bolgarske lige na kolodvoru prisrčno poslovili od dragih gostov. Ta ponovna lepa manifestacija jugoslovnsko-bolgarskega bratstva bo gotovo mnogo koristila delovanju obeh lig, najboljše odmeve pa bo našla tudi med narodom. Delovanje lig pa bo imelo po prej označenih smernicah še večji uspeh, če bodo v bodoče obiskovalci iz Bolgarije in Jugoslavije prišli v čim tesnejši stiki z ljudstvom v Bolgariji in Jugoslaviji, kakor so to storili že nedavno bolgarski zdravniki, ki so obiskali zdravstvene in druge zadrage v Sumadiji. Hvaljevalno bo tudi, če bodo lige čim prej organizirale obiske bolgarskih in jugoslovnskih kmetov.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Isti motiv hrepenenja po zemlji in vaški preprostosti se oglašja iz poezije francoskega pesnika Joachima du Belaya (1525—1560). Naj navedem samo prvo kitico enega izmed njegovih sonetov:

O qu' heureux est celui qui peut passer
Entre pareils à soi! et qui sans fiction
Sans crainte, sans envie, et sans ambition
Règne paisiblement en son pauvre ménage!

Prav tako vzklika Olivier de Magny (1530—1561) v nekem sonetu:

Bienheureux est celui qui, loin de la cité,
Vit librement aux champs dans son propre héritage,
Et qui conduit en paix le train de son ménage,

Sans rechercher plus loin autre félicité.

In zopet se iz istega utrujenega stoletja, polnega bojev in nesreč, oglašja pesem Philippea Desportesa (1546 do 1606), ki pravi med drugim:

O bienheureux qui reut passer sa vie
Entre le siens, franc de haine et d'envie,
Parmi les champs, les forêts et les bois...

Tako bi lahko iskali podobnih motivov po pesništvu raznih narodov in raznih časov. Nemalo je pesnikov, ki so vzdihovali kakor Prešeren »O Vrba, srečna, draga vas domača« ali kakor

KULTURNI PREGLED

Prešernovi sonetje nesreče

Pred sto leti, v juliju 1834, je izšel četrti zvezek Obelice in v njem so bili objavljeni Prešernovi Sonetje nesreče. Med Sonetnim vencem, čigar stoletnice smo se spominjali letos februarja in objavo Sonetov nesreče, leži samo nekaj mesecev, vendar so pomenili za pesnika celo razdobje trpkega razočaranja in gorjube bolesti. Inspiratorica Sonetnega venca, Muza njegovih samotnih ur, posebejšen smoter njegovega pesniškega hrepenenja, svetla prikazen njegovih erotičnih sanjarij, Julija, se je po Sonetnem vencu spremenila v navaden ženski lik, v povprečno ljubljansko dekle, ki skuša ob diplomatskem sodelovanju svoje mamicе najti »dobro partijo«. Način, kako je zavrnila Prešerna, čigar srce ji je spleto vvenec najlepših pesniških rož, kar jih je kdaj dobila kakšna ženska na Slovenskem, in rnil samo Prešernovega, od tihe melanholije in neutešene ljubezni že dovolj razbolelega srca, marveč je treščil tudi v njegovega duha, zadel pesnikov ponos, oplazil kakor strela njegovo vero vase. Ne glede na časovni postanek tega

ali onega soneta je gotovo, da Sonetje nesreče verno odražajo Prešernovo duševno razpoloženost v juliju l. 1834. Njihov osnovni ton, rdeča nit, ki se prepleta skozi nje in jih veže v celoto pesniškega cikla, je pretresljivo občutje, da je življenje Prešerna prevarilo za najdražjo iluzijo, za tisto neskončno srečo, ki jo je dolgo obetalo varljivo hrepenenje. In občutja je zraslo veliko spoznanje, demon melanholije je povedal svojo končno besedo. Že dolgo so v pesnikovi notranjosti kile kile, že dolgo je hodil mimo dvomov in slutenj, to da treba je bilo udarca, da je spoznal svojo iluzijo in se iztrezil iz omame svojih sanj. Kdo izmed nas je drugačen? Kako da bi bil drugačen pesnik, ki nosi v prsih »al pekeli, al nebo«?

Spoznanje vodi k odgovodi in, kar je skoraj ob sebi umljivo, k misli na smrt. Smrt je za tragično občutje, kakršno prevzame celó najboljše človeka po usodnih osebnih katastrofah, poslednja vrata na koncu dolgega labirinta, najvarnejša negacija bolesti in muke, najtemnejša rešitev vseh nerešljivih

življenjskih vprašanj. Spoznanje »življenja gnusa«, pogled v »globoko brezno brez vse rešne poti«, »življenje ječa, čas v nji rabelj hud«, sprizjanjenje s smrtjo, to je bilo spomlad in poletje leta 1834. Prešernovemu srcu in duhu bližji nego vsi drugi pesniški motivi. In v melanholični senci tega spoznanja in odpovedi bo na tistem življenjskem do zadnje smrti, ž njim bo sprejel smrt prijatelja Čopa z vdanim vrdihom »Pokopal misli visokoteleče, — Zelja nesplojnih sem bolečine, — Ko Črtomir vsep na zemlji sreče«. Z njim bo doživel v sebi usodo Črtomira in Bogomila, to najboljektivnejšo izpoved razočaranega srca in obenem največjo ponazoritev slovenske pasivnosti, izpoved naroda, ki ni mogel izživeti samega sebe in je svoj naravni nagon po svobodi in vladanju sublimiral v onostransko glorio, v duhovnost, v kulturo.

Prvi izmed Sonetov nesreče je po osnovnem motivu drugačen od ostalih. Iz soneta »O Vrba! srečna, draga vas domača« se oglašja hrepenenje slovenskega človeka po zemlji in po kmečki preprostosti; iz njega se odraža idila domačega kraja, rojstne hiše s polji in s cerkvico sv. Marka. Prešernov dotedanji duševni razvoj je dosegel pred Sonetnim vencem neki raffiné-

ment; pred njim je stala kariera pomščanega človeka, ki se je bil povzpel nad svoj rod. Pod vplivom nesreče in ljubezni ter vseh razočranj in filistrskih spletih v majhnem mestu, kjer že od nekaj bolj cene vnano nobleso od notranje plemenitosti, je Prešeren doživel, v sonetu »O Vrba, srečna, draga vas domača« na iskreno izpovedal svoje ogorčeno nezadovoljstvo z obdajajočim ga svetom narejenega gospodarstva, kjer človek toliko velja, kar plača. Zahrepenel je po mirnem in skromnem življenju svojih prednikov, po domači vasi, po ženicah z zvestim srcem in delavno ročico, po blagi soseščini varuha sv. Marka.

V svetovni poeziji imamo mnogo primerov, ki kažejo podobno razpoloženost naveličanega civiliziranca, hrepenenja po dobri očetovski zemlji, po preprostem življenju, ki ga ne zapletajo visoki življenjski problemi in ne gibljejo globoke strasti, življenju, ki poteka daleč od vseh viharjev in napetosti svojega časa. Veliki rimski pesnik Vergil je znaten del svoje poezije posvetil osvetožnim rustikalnim motivom, lahkoživi Horacij je vzdihoval po očetovski grudi:

Beatus ille, qui procul negotiis
ut prisca gens mortaliu
paterna rura habos ancorat suis...

ideček izposodi Robertovko, da bi z njo streljal. Ker je z njo nespretno manipuliral se je sprožil ter ga je krogla zadela v glavo, na prebilo lobanjo, tik nad desnimi očesom ter mu obdela v mozganih. O naročju so bili takoj obveščeni mariborski reševalci, ki so fanta prepeljali v bolnišnico. Toda vsaka pomoč je bila zaman. Nesrečni Pomgratz je kmalu nato izdihnil.

a—Tajski promet. V prvi polovici leta je bilo pri mariborski policiji prijavljenih 6494 oseb, prispelih v Maribor.

Iz Tržiča

č—Klubski šahovski turnir SKT je bil zaključen pretekli teden. Prijavljenih je bilo 10 udeležencev, 2 gospoda sta se turnirja udeleževala celo od oddaljene vasi Križe. Tabela tretjega igralnega večera je razvrstila igralce na 2 skupini, kateri je delila precej zvezajoča meja. Slabejša ni prišla veliko v poštev: koristi turnirja je imela pač v nekaj poučnih vzorcih kombinatorne izsiljenih zmag boljših igralcev. — Vse nekaj drugega je pa nudila boljša skupina, ki jo je tvorila petorica: živavo borbenost ob ostrji konkurenci, kar nam dokazujejo rezultati. Od dosegljivih 9 točk, je dosegel Stak Ludvik 8 in pol točke ter s tem prvo, nagrado mesto, drugo mesto je zasedel Dacar Rudolf s 6 in pol točkami, tretje mesto pa si delijo Sejak Anton, Baitezar Vilko in Sajovic Janko s 6 točkami. — V bodoči sezoni namerava klub prirediti medmestni turnir s okoliškimi klubi, ker razpolaga z dobrih igralci.

č—Avtobusni izlet na Koroško v nedeljo 22. t. m. Odhod avtobusa ob 5. zjutraj na Kranj, Jezersko, Žel. Kapljo, Velikovec, Celovec, Vrbsko jezero. Povratek ob 23. v Kranj. Prijave najkasneje do 20. t. m. v pisarni avtopodjetja J. Gorican, Tržič.

Iz Ptuja

č—Zaključek prikovalnega tečaja za devljarske mojstre in pomočnike. V soboto se je zaključil v »Mladiki« prikovalni tečaj za devljarske mojstre in pomočnike, ki ga je priredil banovinski oddelek za pospeševanje obrti pod strokovnim vodstvom g. Steimana. Tečaj, ki je trajal 14 dni, je obiskovalo 16 tečajnikov. Zaključna so se med drugimi udeležili mestni župan g. Jerše, ki je tečajnike pozdravil v imenu mesta, član Zbornice za TOI g. Milko Senčar in predsednik Obrtne zadruge v Ptuju g. Jožko Berič.

č—Zapozelenje brezposelnih v Ptuju. Zaradi precejšnjega regulacijskega delovanja Grajenega spričo visokega stanja Drave je pred več meseci bilo treba zaposliti brezposelne drugje. Po zaslugi g. župana in načelnika sreskega cestnega odbora v Ptuju so marca zaposlili okoli 60 brezposelnih iz Ptuja in okolice pri pripravljanju gramozu v rogozniki gramoznic za banovinske ceste. Od tistega časa pa do sedaj so brezposelnih napravili 3500 m³ gramozu. Brezposelnih se bodo spet zaposlili, kakor hitro bo proračun odobren.

č—Nepreviden kolestar. V nedeljo dopoldne je na Minoritskem trgu ob času, ko so ljudje hodili, podrl neki kolestar 45-letno posestnico Poljančevko Marijo iz Kijcarja. Poljančeva je dobila na nogi take poškodbe, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Kolestarja, ki jo je popihal, so nekateri prepoznali.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1–10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

17. julija

Ljubljana 7, 762.4, 17.0, 74, 0, 5, 0.3, dež; Ljubljana 13, 763.0, 27.2, 31, WNW, 5, —, Maribor 7, 761.4, 18.0, 70, NW, 5, 2.3, dež; Zagreb 7, 761.5, 21.0, 60 N1, 10, 28.6, dež; Beograd 7, 768.1, 16.0, 80, W2, 10, 0.4, dež; Sarajevo 7, 760.7, 14.0, 90, 0, 10, 7.0, dež; Skopje 7, 756.3, 20.0, 70, 0, 5, —, Split 7, 758.9, 23.0, 50, NW, 6, 0.6, dež; Kumbor 7, 768.1, 21.0, 90, B2, 6, —, Rab 7, 761.3, 20.0, 60, N4, 6, —.

Temperatura: Ljubljana 29.0, 16.0 Maribor 23.2, 16.0; Zagreb 27.0, 18.0; Beograd 26.0, 16.0; Sarajevo 23.0, 13.0; Skopje 34.0, 13.0; Split 30.0, 18.0; Kumbor —, 19.0; Rab —, 16.0.

Pregled vremena 17. t. m.: Antilekton je zaval jevo severno, srednje in južno Evropo. Depresijski stanje vlada še vedno nad vzhodnimi, južnovzhodnimi in krajnjimi deli zapadne Evrope. Oblačnost s krajnjimi deli Evrope v srednji Evropi. Temperatura je v južnovzhodni Evropi upadla. — V Jugoslaviji je bilo oblačno in deževno vreme v vsej državi. Temperatura je porasla v severnozadnem delu, upadla pa je v ostalih delih države. Minimum beleži Kobiljača 10, maksimum Skopje 30.4.

dejanje pietete sodobnikov do vseh onih, ki so pospešili slovensko sedanjost. Tako prejšnji češki kritik kulturni pomen ene izmed knjig, ki jih je z očitno izzivnostjo in z ljubeznijo do slovenske kulturne tradicije izdala Tiskovna zadruga. Primerjaj s tem češkim glasom to, kar je v slovaškem »Elaun« napisal o kulturnih namenih založništva »Ljublj. Zvon« neki Slovenec, pa vidiš vso klavno neokusnost takih »propagatorjev« slovenstva, ki na tujih tleh pregrevajo slovenske sporec in zaferat!

Gjuro Richter, kritika materialističke psihologije osnovana na bazi intelektualne kritike Schopenhauerovih, Freudovih, Nietzschevih in Adlerovih interpretacij. (Osijek 1934.) — Pisec pravi v uvodu, da je za svojo episo, čigar prvo knjigo (prav za prav knjižico) smo pravkar prejeli, čepel rezultate iz doseganega psihološkega eksperimentiranja, a največ iz neukusne intelektualno-kritične sinteze vlastitih biča, koja je formirana na principu praktičnog, psihološkega, intelektualnog i etičko-kritičnog eksperimentalnog posmatranja i samoozmatranja, kroz dobu od jedne sedmice eto značije. S tujkami obilno zabasano slovo označuje vso knjigo (čije namen je dober in ki je sviesna z obsežnim znanjem), zaradi tega bo trd oreh celo za čitatelja, ki je domač v filozofski literaturi. Svoj polizkus ponuja avtor tako bombastično, da bo s tem marsikoga odvrnil. (>Ko traži znanja,

GOSPODARSTVO

Depolitizacija zadružništva

Na nedavnem kmečkem zborovanju v Naku in pozneje še v Grobljah pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini je minister g. Ivan Pucelj med drugim razpravljal o nujni potrebi složenega dela za ozdravljenje slovenskega zadružništva. Pri tem je zlasti poudarjal neobhodno potrebo depolitizacije zadružništva, kajti vprašanje našega kreditnega zadružništva bomo rešili le z združenimi močmi in le v skupnem delu bomo našli izhod iz sedanjih težavnih razmer. Gospod minister je pri tem opozoril, da je že pokojni dr. Krek priporočal, naj se zadružništvo depolitizira, spoji in prepusti zadružnikom, politika pa naj se omeji na druga področja.

Misli, ki jih je iznesel minister g. Pucelj, ne smejo ostati brez odziva. Vprašanje našega kreditnega zadružništva, ki je tako ozko povezano z usodo našega kmeta, postaja vedno bolj pereče in zahteva, da mu prav vsa naša javnost posveti največjo pozornost. Pogoj za vsako akcijo v prid našemu kreditnemu zadružništvu pa mora biti, kakor je pravilno poudaril g. minister, depolitizacija zadružništva.

Skoda, ki jo je utrpel naš kmet zaradi tega, ker se je v kreditno zadružništvo vmešavala strankarska politika, je dejansko že dovolj velika, da nas mora spraviti k pameti. Skoda pa ni samo v tem, da je naš zadružni kreditni aparat mnogo prevelik in razkasan, saj bi lahko shajali z mnogo manjšim številom močnejših kmečkih kreditnih zadrug, če se ne bi v vsaki vasi cepili in če ne bi zadrug ustanavljali po političnih vidikih; še večja je namreč škoda, ki jo posredno grozi ideji kmečkega kreditnega zadružništva zaradi napak, ki so bile storjene iz političnih motivov.

Nedavno smo čuli, da je zaprosila za odlog plačil Zadružna zveza v Ljubljani, in sicer zaradi tega, ker se je njena Zadružna gospodarska banka poslužila zaščite po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njenih upnikov in ima zveza pri tej banki okrog 120 milijonov naloženega denarja. Ne dvomimo, da bo s primernimi žrtvami zadruga in s prizadevanjem drugih faktorjev uspelo urediti tako banko, kakor tudi zvezo. Udarci, ki pa ga je s tem doživela zadružna misel, zadene žal nas vse in nam mora dati povod k razmišljanju o tem, kako bomo v bodoče obvarovali kmečko zadružništvo pred sličnimi nesrečami. Sedanja položaja Zadružne zveze je brez dvoma v znatni meri posledica splošne gospodarske in denarne krize. Toda splošna kriza ni edini vzrok sedanjega stanja. To moramo izrecno pripomniti, kajti kreditne zadruge so v jedru zdrave in varne ter bodo gotovo brez večjih težkoč prebolele sedanje čase, zlasti če se odpravijo nekatere določbe uredbe o zaščiti kmetov, ki gredo brez potrebe v škodo kmečkemu zadružništvu. Nevarnost za kmečko zadružništvo pa lahko nastane, če se kmečki zadružni denar uporablja v namene, ki nimajo s kmečkim zadružništvom prave zveze.

Že leta 1930. je »Jutro« kritiziralo politiko Zadružne zveze pri naložanju njenih likvidnostnih rezerv. Ugotovilo je, da nalaga Zadružna zveza ogromne zneske pri Zadružni gospodarski banki, in sicer nad polovico vlog zadrug članic, in da se na ta način preko banke z zadružnim denarjem finansira industrija in trgovina, kar ni v skladu z osnovnimi principi kmečkega za-

* Glej »Jutro« od 29. I. in 6. II. 1930.

Radost na graku in solncu
vam daje NIVEA

Pred solnčenjem morate svoje telo drgniti z Nivea kremom ali Nivea oljem. S tem zmanjšate nevarnost opeklin in dobiti obnem prekrasno brnasto barvo kože.

NIVEA na graku in solncu!

Zaposlenost delavstva in nameščenstva v Jugoslaviji

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je sestavil podatke o gibanju povprečnega števila v maju zavarovanih delavcev in nameščenecv v Jugoslaviji. Od aprila na maj se je povprečno število pri krajevnih organih zavarovanih članov dvignilo za 27.491 na 562.643. V primeri s lanskim majem je število članov večje za 31.295 ali za 6.5%. V primeri s predlanskim majem pa je število članov večje za 32.200 članov ali za 6.1%. Seveda pa članstvo navzlic povišanju še vedno znatno zaostaja za prejšnjimi leti, kajti v maju 1931. je bilo povprečno zavarovanih 624.876 članov (za 62.232 več), v maju 1930 pa 642.415 (za 79.772 več nego leto v maju).

V primeri z lanskim majem beležijo največji prirastek članstva okrožni uradi v Banjaluki (plus 29%), v Tuzli (plus 28.9%), v Somboru (plus 22.6%) in v Subotici

evo ga! Ko traži volje do moči, evo je! Ko traži istino, evo je! Ko traži smisel života, evo je! Ko traži konočni cilj življenja, evo je! Ko traži jasno izložen, neka jih postojano sledijo, i nači če nepokolebljivi mir i spokoj svojji duši. Čudimo se, da pisatelji, ki rabi za Nietzscheja obliko Niče, dosledno piše ime filozofa Schopenhauerja z dva p (Schopenhauer), dasi je znano, da se je avtor »Sveta kot volje in predstave« vedno podpisoval z enim p in je vprav sovražil tiste, ki bi ga iz neznanja ali nagajivosti pisali tako kot sedaj Gjuro Richter.

Ivan Gol-Voj, človek, ki prihaja. (Izšlo v samozaložbi.) Vsebuje dve pismi Miljenku Vidoviču in članke, ki o njih pravi pisec, da bi jih lahko imenovali »Moja verica ali »Moj svetovni nazor«. Knjiga etane vezana Din 58 in se naroča pri avtorju na Golniku.

Misli

Od slona ne moreš zahtevati, da bi plesal po jajcih. Kdor preveč pomišlja, pozabi misliti. Kdor se prepira z norci, je sam norci. Pisatelji so vedno v nevarnosti, da padejo v črnino in utonejo v njej. Nobenemu kmetu ne pride na misel, da bi mlati prazno slamo. Lepota je otrok hrepčenja. Največje zlo je strahopetnost.

družništva, zlasti s principom zadružne skupnosti, ki bi se morala v vsakem primeru varovati. Zadružna zveza je vedno zahtevala, celo z grožnjo izključitve, od zadrug članic, da nalagajo svoje presežke pri zvezi, češ da zveza daje zadružništvu vse, kar od njega prejme. Zveza pa se v lastno škodo, v škodo svojih članic in v škodo zadružne misli ni držala načela, da mora kmečki denar služiti le kmetu, čeprav je to načelo vedno poudarjala. Gornjo kritiko so nam leta 1930 pri Zadružni zvezi in pri »Slovenec« zelo zamerili; najnovejši dogodki pa so nam pokazali, kako upravičena je bila. Zadružna zveza danes sama priznava napake, storjene s tem, da se je njena Zadružna gospodarska banka, posnemajoč druge privatne banke, spustila v ustanavljanje in financiranje industrije in trgovine in v ustanavljanje podružnic v raznih krajih države. Do današnjih težkoč pri Zadružni zvezi gotovo ne bi prišlo, če se ne bi v zadružništvo vmešavala strankarska politika. Bivša SLS je hotela zaradi političnih ozirov imeti v oblasti močno banko, da bi preko nje dobila vpliv tudi na industrijo in trgovino. V ta namen se je žal poslužila kmečkega zadružnega denarja. Danes pa mora priznati, da jo je zaradi odpisa delniške glavnice pri Zadružni gospodarski banki zadel hud udarec (Zadružna zveza je imela za 8.4 milijone Din delnic Zadružne gospodarske banke) in da ima pri Zadružni gospodarski banki naloženih preko 120 milijonov Din zadružnega denarja, ki je sedaj nelikviden. Ta udarec mora Zadružna zveza prenesti na zadruge na ta način, da jim mora znižati obrestno mero za stare naložbe na 2.5 odst. in da mora vsaka zadruška vplačati v sanacijski fond zveze 10 odst. čistega dobička in 10 odst. rezervnega fonda.

Gornji primer nam dovolj zgovorno dokazuje, kako nujno potrebno je, da se končno tudi pri nas ločita politika in zadružništvo in da se zadružništvo docela depolitizira. Ni namen teh vrstic rekriminirati in očiti stare grehe, temveč je le namen opozoriti na storjene napake, da se jih v bodoče obvarujemo. Vsi naši denarni zavodi so delali večje ali manjše pogoške in se bodo morali v bodoče strogo varovati, da jih ne ponovijo. Zadružne zveze bodo morale postopati zlasti oprežno pri poslih, ki spadajo v delokrog banke, kajti tudi izmške zadružne organizacije so imele v sedanjih težkih dobi slabe izkušnje s lastnimi bankami, kar nam kaže posebno primer Svica. Do kreditnih zadrug so imeli naši vlagatelji vedno mnogo zupanja, ker so se zavedali, da nudijo kreditne zadruge že po svojem ustroju dalekosežna jamstva in se tudi ne spuščajo v spekulativne posle. V resnici se naše zadruge z veliko opornostjo borijo proti splošni krizi in današnjim težkočam in bodo sedanja težkoča dobro prebolele brez večjih ran, če bodo svoje moči združile in jih bo vodila zgolj zadružna misel brez vsake strankarsko-politične prisme. Seveda pa bo morala tudi država izpolniti svojo dolžnost s tem, da bo dala zadružništvu moderen zakon, ki bo nudil vse garancije za soliden in uspešen razvoj zadružništva na čisti zadružni ideologiji, in s tem, da bo izpolnila svojo obljubo in bo dala na razpolago primerna sredstva za lompard zaščitenih kmečkih dolgov. Ko bodo izpolnjeni vsi ti pogoji, se bo zaupanje vlagateljev v kreditne zadruge kmalu zopet vrnilo, kajti kreditno zadružništvo ima tudi po pretresljajih zadnjih let še veliko bodočnost.

	1934	1933	1932
januar	484.232	482.449	533.235
maj	562.643	528.348	530.442
	+ 78.411	+ 45.899	- 2.823

Število zaposlenih delavcev in nameščenecv se je letos v sezoni od januarja do maja povečalo za 78.411, dočim je lani znašal ta sezonski prirastek le 45.899, v letu 1932. pa je bil konjunkturni padec zaposlenosti tako velik, da je eliminiral običajno tendenco zboljšanja zaposlenosti v tej dobi leta.

Gospodarske vesti

= Povišanje delniške glavnice železarne v Zenici. Kakor poročajo iz Zagreba, je upravni odbor železarne v Zenici, kjer ima naša država večino delnic, sklenil v zvezi z načrti za razširjenje obratov, povišanje delniške glavnice na 15 milijonov dinarjev. Sedaj znaša delniška glavnica podjetja le 1.25 milij. Din, pri čemer pa znašajo rezerve okrog 6 in pol milijona Din. Povišanje glavnice se bo izvedlo z izdajo 275 tisoč novih delnic po 50 Din.

= Nazadovanje konsuma piva v Sloveniji. Včeraj je imela delniška družba pivovarstva Union v Ljubljani svoj XXIV. redni občni zbor. V poslovnem letu 1932-33. (od 1. septembra 1932 do 31. avgusta 1933) je pivovarstva prodala komaj 28.625 hl piva nasproti 45.456 hl v l. 1931-32. Ter 91.954 hl v l. 1930-31. Konsum piva je padel približno na eno četrtino konsuma v normalnih letih. Padec konsuma je pripisati deloma neugodnemu vremenu v času sezone in zmanjšani kupne moči prebivalstva, glavni vzrok pa je seveda v tem, da je pivo visoko obremenjeno s trošarinami, dočim je bila državna trošarina na vino in žganje ukinjena. Družba je lanske poslovno leto zaključila z izgubo 1.560.000 Din (v l. 1931-32. je znašala izguba 550.000 Din). V kritje izgube v zadnjih dveh letih v višini 2.1 milijona Din je občni zbor sklenil uporabiti rezervni sklad

v višini 1 milijon Din, ostanek 1.1 milijona Din pa kriti iz kapitalnega rezervnega sklada.

= Omejitve svinjereje v Češkoslovaški. Zaradi posledic katastrofalne suše je češkoslovaški ministrski svet izdal naređbo, s katero se omejuje svinjereje. Kmetje smejo rediti le toliko svinj, kolikor jih morajo prerediti z doma pridelanimi krmili, vendar pa ne nad 10 plemenskih svinj in 50 za zakol. Nemetje smejo rediti največ po 2 svinji. Omejitve svinjereje se mora izvesti najkasneje do 30. decembra t. l.

= Uveljavljanje žitnega monopola v Češkoslovaški. Preteklo soboto je češkoslovaška vlada objavila uredbo o žitnem monopolu, ki je v nedeljo stopila v veljavo. Ta uredba, kakor znano, pooblašča posebno delniško družbo, ki se ima ustanoviti, z izključno pravico nakupovati od kmetovalcev žito in uvažati ter izvažati žito. Ta žitna prometna družba z delniško glavnico 50 milijonov Kč je bila takoj ustanovljena in se je že v ponedeljek vršil ustanovni občni zbor. V smislu uredbe je združeno kmetijskih zadružnih zvez (Centroskopska) vpisalo 20 milijonov Kč delniške glavnice, interesna centrala zadružnih zvez 10 milijonov Kč, trgovski mlini so vpisali 10 milijonov Kč in žitna trgovina 10 milijonov Kč.

= Podaljšanje dopolnilnega trgovinskega sporazuma z Grčijo. Kakor smo že poročali je bil nedavno sklenjen z Grčijo nov trgovinski sporazum. Ker pa ni bilo mogoče do 15. t. m. izvesti vse formalnosti, tako da sporazum še ni podpisan, je bila veljavnost dosedanjega sporazuma podaljšana do 22. t. m.

Borze

17. julija

Na Ljubljanski borzi so danes oficijelni tečaji deviz v splošnem popuščali. V privatnem kliringu notira avstrijski šiling nespremenjeno 9.05—9.15 (v Zagrebu promet po 8.96, v Beogradu tečaj 8.89—8.99). Angleški funti so bili danes v Zagrebu v kliringu zaključeni po 247 in grški bani po 29.05; za španske pezete pa je bilo povpraševanje po 6.25.

Na zagrebškem efektm tržišču je bila vojna škoda danes nekoliko čvrstejša. Za kaso je bil zabeležen promet po 320 (v Beogradu po 319.50 in 319), za julij pa po 322. V ostalih državnih vrednotah je bila tendenca mirna.

Devize.

Ljubljana: Amsterdam 2302.07—2313.43, Berlin 1299.03—1309.83, Bruselj 173.57—179.51, Curih 1108.35—1113.85, London 796.61—172.24, Newyork 3366.61—3394.87, Pariz 224.15—225.27, Praga 141.12—141.98, Trst 290.79—293.19 (premlja 28.5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.05—9.15.

Zagreb: Amsterdam 2302.07—2313.43, Berlin 1299.03—1309.83, Bruselj 173.57—179.51, London 796.61—172.24, Milan 290.79—293.19, Newyork kabel 3368.61—3416.87, Newyork čep 3366.61—3394.87, Pariz 224.15—225.27, Praga 141.12—141.98, Curih 1108.35—1113.85.

Curih: Pariz 20.2375, London 15.4550, Newyork 306.25, Bruselj 71.60, Milan 26.29, Madrid 41.9250, Amsterdam 207.60, Berlin 117.50, Dunaj 57.00, Stockholm 79.55, Oslo 77.56, København 68.95, Praga 12.74, Varšava 58.0250, Birkarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 11.05, London 27.20, Milan 46.10, Newyork 537.06, Pariz 35.57, Praga 21.73, Curih 175.44, 100 S v zlatu 128.—.

Elekti.

Ljubljana. Vojna škoda 317—320, 7% invest. 72—72, 7% Blair 57—58, 8% Blair 64—65, 7% Drž. hip. banka 68—69, 4% agrarne 38.50—39.50, 6% begluške 56—56.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 319—322, za julij 320—322, za avg. 320—323, za sept.-dec. 320—324, 7% invest. 71—72, 4% agrarne 38—39.50, 6% begluške 56 den., 8% Blair 63 den., 7% Blair 56 den., Narodna banka 4000 den., PAB 215 den., 7% Drž. hip. banka 67 den.; delnice: Sečerača Osijek 140 bl., Trbovlje 90 bl.

Beograd. Vojna škoda 319—320 (319.50, 319 zaklj.), za sept. 322—324.50, za nov. 322—324 (322), za dec. 322—323 (323, 322), 7% invest. 71 den., 4% agrarne 39—40 (40), 6% begluške 56—56.20 (56.10, 56), 7% Blair 58—58.50 (58.25), 7% Drž. hip. bana 69 den., Nar. banka 4050 bl., PAB 220—221 (221, 220).

Dunaj. Staatseisenbahnesell. 12.05, Alpina-Mont. 9.15, V predborzi: Ruše 7, Sečera 14.50.

Blagovna tržišča

21TO.

+ Chicago, 17. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 96.25, za sept. 98, za dec. 100; kornuza: za sept. 62, za dec. 63.75.

+ Winnipeg, 17. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za avgust 85, za okt. 85.50.

+ Ljubljanska borza (17. t. m.). Tendence z žito mirna. — Najdjo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dnehi): pšenica (po mleviski tarifi): baška 79-80 kg po 162.50—165, baška, 80 kg po 165—167.50; kornuza (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za julij 147.50—150; moka: baška »0« po 250—255, banatska 255—260.

+ Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Tendence nespremenjena. Promet slab. — Pšenica: baška, okol. Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška, slavonska, stara, 78 kg 107.50—110, nova, 79 kg 102—105; baška okol. Sombor, stara, 78 kg 105—107.50, nova, 79 kg 100—102.50; baška potiska, stara, 77 kg 110—112.50, nova, 79 kg 110—112.50; ladja Tisa, stara, 77 kg 115—117.50, nova, 79 kg 115—117.50; baška, ladja Bana, stara 77 kg 112.50—115, nova 79 kg 110—112.50; eremška, stara, 78 kg 107.50—110, nova, 79 kg 100—102.50; gornjebaška, stara, 76 kg 102.50—105; nova, 79 kg 100—102.50; baška, banatska, ladja Dunav, nova, 79 kg 110—112.50. Ječmen: baški, eremški, novi, 65/66 kg 84—86, Kornuza: baška 92—94; okol. Sombor 93—95; banatska 91—93; baška ladja Tisa, Dunav 101—103. Moka: baška, banatska »0« in »0« 180—200 (eremška, slavonska 180—190); »2« 160—180 (160—170); »5« 140—160 (140—150); »6« 120—140 (120—130); »7« 105—110 (105—110); »8« 107.50—112.50 (107.50—112.50). Otrobi: baški, eremški 77.50—80; banatski 80—82.50.

+ Somborska blagovna borza (17. t. m.). Tendence nespremenjena. Promet 98 vagonov. Pšenica (vse 79 kg): baška, okol. Sombor, nova 100—102.50; baška in slavonska nova 102.50—105; eremška in ba-

„Pecion“ prašek za pranje je domač, boljši in cenejši

natoka, nova 100—102.50; baška in banatska potiska, nova 115—117.50. Oves: baški, eremški 92.50—95. Ječmen: baški, eremški, 63/64 kg 83—85. Kornuza: baška, eremška 93—95; za avgust 95—97; baška, ladja Dunav, Tisa 101—102. Moka: baška »0« in »0« 175—195; »2« 155—175; »5« 135—155; »6« 120—135; »7« 100—105; »8« 105—110. Otrobi: baški 80—82.50.

+ Budimpeštanska terminka borza (17. t. m.). Tendence slaba, promet živahen. — Pšenica: za okt. 16.15—16.02, za marec 17.00—17.01; kornuza: za avg. 10.18—10.20, za sept. 12.18—12.20.

Mali ljubljanski letoviščarji v Kamni gorici

Kamna gorica, 17. julija

Kakor vsako leto, je Bolniška blagajna ljubljanskih mestnih nameščenecv tudi letos odposlala 37 solarkov, sinov magistratnih uslužbencev, na oddih v Kamno gorico, da se navžijejo gorenjskega zraka, solnca in vode. Fantje se v svojem letovišču sijajno počutijo in so polni hvale o dnevi, ki jih prebijejo sredi lepe narave. Ob 7. so vsako jutro na nogah. Na Raki se umijejo z mrzlo vodo, nato po vajoško postelje vsak svojo posteljo in opravijo še nekaj gimnastičnih vaj. Po zajtrku prireajo izlete ali pa hodijo na igrišče, ki jim ga je stavil na razpolago g. Šušteršič. Na svojih izletih so obiskali

Vojna med Ameriko in Niponsko

Senzacionalen roman niponskega oficirja, ki naj bi vzpodbudil Niponsko v pomorskem oboroževanju

V ameriških listih je zbudil veliko pozornost nedavno izšli roman bivšega niponskega (Vlada v Tokiju je naročila vsem svojim poslanikom, naj sporoči vladam tujih držav, da je v bodoče edino pravo ime Nipon) mornariškega častnika Kyosuke Fukunaga. Roman slika pomorsko vojno med Ameriko in Niponsko. Dejanje se odigrava l. 1936. Opis odkriva veliko znanje v pomorskih zadevah.

Vsebina romana je kratko naslednja: L. 1936 potopi med Sanghajem in Hankow pri trdnjavi Vusung poveljnik niponske torpedovke »Maki« z dvema torpedoma ameriško linijsko ladjo »Houston«, ki tvori sestavni del ameriškega brodogoja v kitajskih vodah. Ta dogodek izkove vojno med Niponsko in Zedinjenimi državami. Amerika zahteva od Niponske, naj strogo

kaznuje krivca, ki je upropastil 400 vojaških življenj. Niponsko vojaško sodišče obsodi zaradi tega poveljnika torpedovke na smrt, mož pa izpove pred razsodbo, da je storil svoj čin zaradi tega, ker je bila Niponska na pomorski konferenci l. 1935 zastopljena in jo je Amerika prekosila s svojim oboroževanjem na morju.

Vojna se začne z obstrreljevanjem niponske luke Manazuri, ki jo začne napadati ameriška podmornica, katero vodijo s tehničnimi pripomočki iz daljave. Pri tem pa se iztiri vlak, s katerim potuje niponski glavni štab na Maniko. Ameriški brodogoj je medtem priselilo do svoje operacijske baze Pearl Harbour na Havajskem otočju, ker si Niponci s svojimi podmornicami niso mogli pomagati.

Velika pomorska bitka izbruhne zapadno

od havajskega otočja Widway in se konča s popolno zmago Niponcev. Pri tem se izkaže, da se imajo rumenokožci za zmago v prvi vrsti zahvaliti svojim zračnim edincem. Pri prvem spopadu se potopi šest niponskih ladij. K sreči pa se obenem pogrezneta tudi dve ameriški matični ladji za letala. Preostale niponske ladje se medtem umaknejo iz dosegljivosti izstrelkov. Tedajci se spopirajo letala. Niponci jih imajo 150, Američani 126. Niponci so močnejši od Američanov in jih premagajo. Zdej, ko zastira bojišče gosta megla in dim, se niponsko brodogoj zopet ojači in napade Američane. Tri velike ameriške bojne ladje se potopijo. Četrte ure pozneje se Američani vdaajo, Niponci jih odpeljejo na verigah s seboj v Tokio in Niponska dobi Havajske otoke.

Jubilej letanja

Bleriotov polet čez Rokavski preliv pred 25 leti spada med največje dogodke v razvoju letalstva

25. julija poteče pet in dvajset let, ko je napravila aviatika velik korak naprej. Na ta dan l. 1909 je namreč preletel francoski letalski pionir Louis Bleriot Rokavski preliv med Calaisom in Dovrom. Proga se nam zdi danes smešno kratka, toda takrat je bil to velik dogodek in maksimum, ki si ga je smel dovoliti aeroplanski aparat.

Aeroplan, s katerim je podvzel Bleriot svoj pogumni polet, je bil majhen enokrovnik z motorjem, ki je razvil komaj 25 k. s. V naši dobi prekomorskih poletov nam izjavi ta ugotovitev pomilovalen nasmeš. V bistvu pa le pomeni začetek praktične rešitve letalskega prometa.

Slovenci se pri tem lahko spomnimo tu-

di našega rojaka pionirja v letalskem prometu, pilota Rusjana, ki je padel kot žrtev svojega prizadevanja za zavajevanje zračnih plasti. Za izpopolnitev letalske tehnike pa si je stekel nekaj zaslug tudi letalski poročnik Nittner, ki je imel pogum, da je l. 1912, torej v dobi, ko je bilo letalstvo še v povojih, prvi preletel Semmering. Danes, ko se dvigajo mnogo uspešnejši pionirji v zračne višave stratosfere, se zdi ta reč seveda zelo majhna, vendar pa je treba pomisliti, da bi brez vseh letalskih poskusov in žrtvev niti sanjati ne mogli o udobnih voznjah po zraku, ki zadovoljujejo človeštvo danes, ko so se razdalje na svetu prav zaradi njihovih prizadevanj skrajšale na takšno mero.

81letna gospodična se moži

z 31letnim ženinom, ki bo vodil njeno gledališče!

London ima šele zdaj svojo gledališko senzacijo. To, kar se ni posrečilo v minulih mesecih nobenemu igralcu, je zdaj dosegla Violetta Melnotte: vse gledališko občinstvo v Londonu govori samo o njej, najstarejši lastnici štirih velikih gledališč v Vestend, ker se je odločila vzeti za moža — svojega poslovođa.

To je seveda že samo na sebi senzacija, ampak le za zainteresirane gledališke kroge. Za splošnost dobri stvar pomeni šele v trenutku, ko vemo, da je Violetta Melnotte stara 81 let. Te starosti niti najmanj ne taji in tudi vsakomur rada pove, da je njemu ženinom komaj 31 let.

Nevesta je tudi dosegla, da se bo vršila poroka že v najkrajšem času. Reporterjem, ki so jo začeli obletavati ter jo izpraševati zaradi bližnje poroke, je izjavila: »Če bi vam hotela povedati vse podrobnosti, bi morala govoriti vsaj o tucatu moških, ki so se mi v zadnjih letih valjali pred nogami. Toda nobenega nisem uslišala zaradi svojega odraslega sina ter nisem hotela dati roke takšnemu, ki bi bil po letih lahko njegov sošolec. Toda sin mi je umrl. Kaj

sem torej mogla storiti drugače nego to, da sem poiskala sposobnega človeka, ki bo lahko vodil posle mojega gledališča Duke of York. Priporočili so mi Mooreja in jaz sem spoznala, da bo to mož na svojem mestu. Ker mi je ugajal, sem sklenila, da se z njim v kratkem poročim.«

Poletna obleka

Še vedno je kopica ljudi, ki ne ve, kako naj se oblači poleti v veliki vročini. Za sončno dobo je najprimernejše svetlo, po možnosti luknjičavo blago, ki le v najneznatnejši meri privlači in vsrkava sončne žarke. Telo se na ta način tudi malenkostno segreje.

Higienik Duncan pravi, da žiti človeka pred sončarico najboljša obleka oranžne barve. Za spodnjo obleko priporoča poletni bombažno trikotajo, ker je slab prevodnik toplote ter najlažje verjema pot ter ne izgubi svoje elastičnosti niti tedaj, ko se močno znojimo.

Ura iz zrn in sočivja

Vsak poklic ima ljudi, ki s posebno marljivostjo in delom opozarjajo nase. Zdej je neki posašar urar prišel na misel, da bi začel delati propagando za domače proizvode z ogromno uro. Sestavljen je uro, ki ima več metrov v premeru, iz raznih vrst žita, sočivja in drugih sadežev. Ta ura seveda ne stoji pokoncu, ampak leži na zemlji ter ima vedno dosti občudovalcev. Ura gre zelo natančno in ljudje tem rajši postavljajo ob nji, ker imajo vedno dovolj priložnosti za dober prigrizek.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Branitelj: »Obtoženec priznava svoj greh. Pravi, da je izvršil tatvino. Ampak, gospodje sodniki, denite roko na srce in povejte: Ali je mogoče takšni propalci verjeti takšno priznanje?«

★

»Prijatelj, zakaj pa se vedno ustrašite, kadar zaslišate avtomobilsko hupo?«

»Veste, žena mi je pobegnila s soferjem in kadar slišim hupo, me vedno prevzame strah, da mi jo je že pripeljal nazaj.«

★

Vidiš, kar človek stori dobrega na tem svetu, se mu dvojno povrne.«

»Vidim, vidim. Lani sem omočil svoj hčer in letos sta se oba z možem priselila k nam.«

★

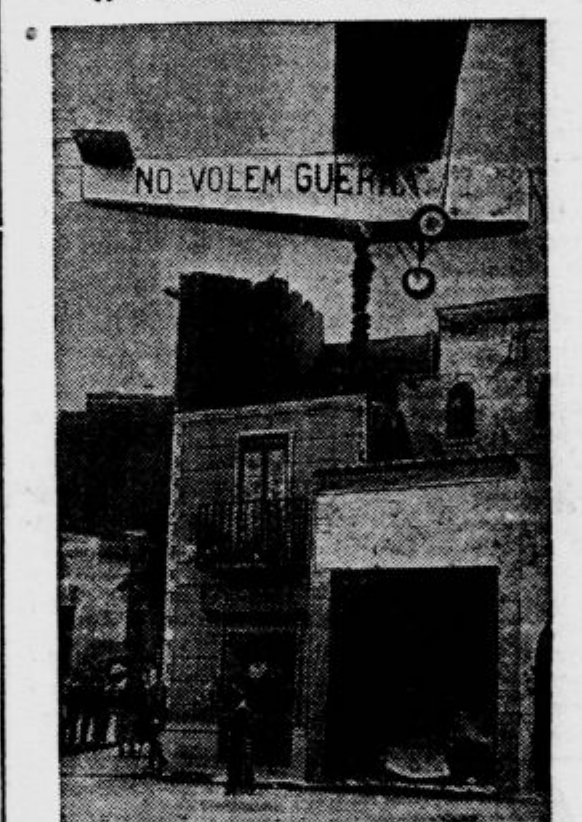
Učiteljica: »Kaj veš o družinskem življenju Henrika VIII?« — Jožica: »Mati nam je prepovedala vmešavati se v tuje družinske zadeve.«

Ameriški general proti Nemčiji

General Johnson, vodja ameriške »Nyre«, je imel v Waterlooju (država Iowa), govor o dogodkih 30. junija v Nemčiji. Označil je dejanja nemških voditeljev za »črne«. Johnson je dejal, da se ni mogoče dovolj nadejati, kako so mogli režimovci iztrgati družinam očete, jih postaviti ob zid in jih ustreliti brez sodbe. Podobne stvari se dogajajo le še v državah, v katerih pa ni morale biti dandanes nemogoče.

Zaradi tega govora voditelja »Nyre« je nemški poslanik v Washingtonu interveniral pri ameriški vladi, a tam so ga zavrnili z besedami, da je Johnson govoril kot zasebnik, ne pa kot odgovoren državni činitelj. Johnson sam pa je pripomnil, da je sicer res govoril privatno, toda kljub temu ne prekliče niti besedice od tega, kar je rekel.

„Nikoli več vojne!“

Na strehi neke hiše v Barceloni so postavili letalo s napisom »Nikoli več vojne!«

Neznana Puškinova pesem

Iz Leningrada poročajo, da so odkrili dolejšo neznano Puškinovo pesem s približno 300 stihov. Sodiijo, da je Puškin napisal to delo l. 1814. Pesem obravnava Puškinovo stališče nasproti sodobnim ruskim pisateljem.

„Zračna žimnica“

Je po sodbi nekaterih najnovejša pridobitev moderne dobe. Tako menijo posebno tisti, ki so preizkusili, kako prijetno je ležati na nji sredi morskih valov, ki obpljuskavajo ležišče in zleknejenega človeka.

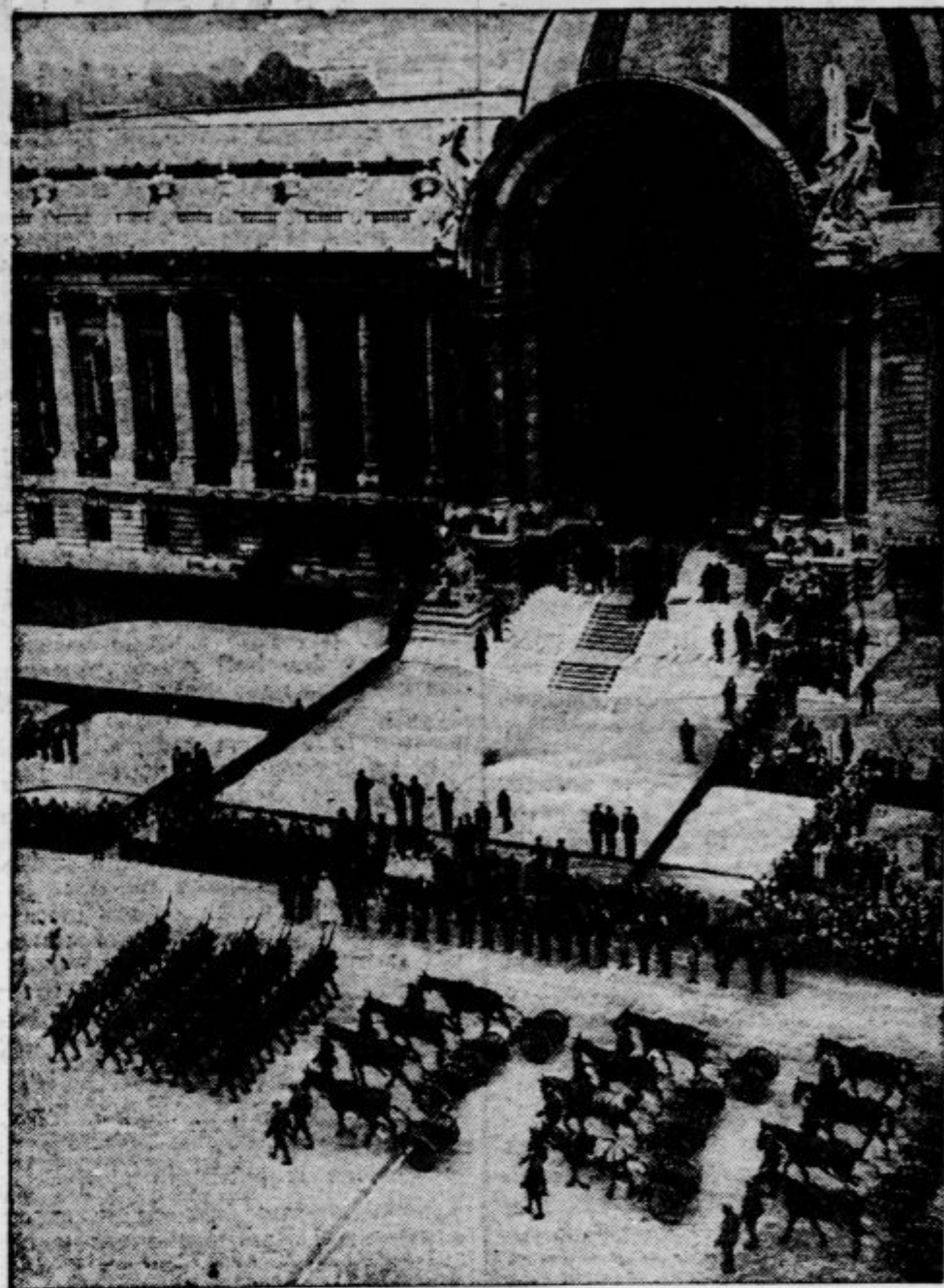
Toda nič ni novega na svetu in tudi ta »žimnica« ima svojo predhodnico. L. 1691 je namreč izgotovil jezuit Francisus Urbanus za španskega kralja Karla II. usnjeno žimnico, ki se je tudi polnila z zrakom. Ta žimnica je zaslovela bolj zaradi trika, ki je bil v zvezi z njo, kakor zaradi same sebe. Žimnica je bila v zvezi z budilko, ki je povzročila, da sta se odprli dve luknjici, skozi kateri je izšel zrak. Kralju, ki je bil bolj pogošča narave, ni po takšni stvari preostalo nič drugega, nego da je vstal z ležišča in se oblekel.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

žini evropske obale se pojavljajo od časa do časa takšne stvari. L. 1831 se je na podoban način »rodil« v južni Siciliji otok Ferdinand. Več dni poprej so čutili ribiči sumljive podmorke sunke. Nekega dne se je dvignil iz morja 50 m visok stebel, ki je začel vrteti. Steber je imel 1000 m. Ta prizor je bil za opazovalce nekaj neskočno veličastnega. Proti večeru je znašal obseg otoka že 5 km in pet dni nato sta pomorili iz morja dve konici, visoki 200 m. Ta otok so takoj zasedli Angleži, ki pa se niso dolgo veselili nove lastnine. Čez nekaj let je nastal potres, med katerim so mase otoka popadale na kup in se končno skriale pod vodo. Danes leži na mestu nekdanje Ferdinandije mogočna morska čer, ki je zelo opasna morjeplovcem.

Podobno usodo ima tudi l. 1848 odkriti Daugherty Island med Novim Zelandom in rtom Rogom. Otok je bil 10 km dolg in nad 90 m visok. Videli so ga še l. 1860, ko pa si ga je hotel ogledati tragično preminuli polarni potnik Scott s svojo ladjo »Discovery«, ga ni bilo nikjer več. Na mestu, kjer so prej širile skale iz morja, so pokazali merilni instrumenti nad 4500 m morske globine. Ta otok se je torej pogreznil v ocean z vsem svojim subpolarnim življenjem.

Narodni praznik v Franciji

Kakor vsako leto, so tudi letos praznovali 14. julij v Parizu z največjimi svečanostmi. Na sliki vidimo državnega predsednika Alberta Lebruna med mimohodom kolonialnih čet na Elizejskih poljanah

Ne jejte preveč mesa!

Preobilno uživanje beljakovin škoduje človeškemu organizmu in slabi voljo

Monakovski fiziolog Voit je l. 1875 doletel obrok jedi za odraslo osebo pri 70 kg teže na 118 gr beljakovin, od tega četrte kg mesa, 56 gr masčob in 500 gr ogljikovih hidratov dnevno. Vse to skupaj da 3055 kalorij.

Čas in napredek sta Voitoovo stališče revidirala in moderni fiziologi so prišli v novejšem času do zaključka, da zadostuje človeku nekoliko manj beljakovin, kakor jih je svojčas fiksiral Voit. Posebno na Angleskem je prodrlo prepričanje, da človek lahko izhaja ob znatno manjši količini beljakovin, kakor je menil Voit.

V zadnjih desetletjih se je namreč poraba mesa v vsakdanji prehrani počela zmanjševati. Sloviti danski specialist za prehransko vprašanja dr. Hindhede gre v ocenjevanju tega dejstva tako daleč, da s prstom kaže na pogubne vplive preobilnega uživanja beljakovin. Voitoova teorija, pravi doktor Hindhede, se je masčevala nad samimi Nemci, ki so podlegli v svetovni vojni sa-

mo zaradi preobilnega zauživanja mesa.

Na Dunaju je posvečal mnogo pozornosti vprašanju prehrane posebno zaslužni prof. Pirquet, ki je večkrat zahteval temeljitih reform v prehranjevanju. Naglašal je, da preobilica mesa škoduje človeškemu organizmu. Seveda pa njegova apostolska misija ni povsem uspešna. Kajti drugi večak v prehranbenih vprašanjih prof. Noorden trdi, da se ni mogoče popolnoma odpovedati mesu, zaradi česar se je treba boriti proti izključnemu vegetariizmu.

Tudi v Angliji imajo zdaj velik konflikt zaradi prehrane. Higieniki so se razdelili na dva tabora. Eni zagovarjajo dosedanje povprečno količino mesa, drugi zahtevajo več sočivja in sadja. Zdi se pa, da se bosta oba tabora končno sporazumela na tej podlagi, da se more tudi z manjšo količino mesa, kakor je bila doslej v navadi, izborni izhajati. Srednja pot je povsod najboljša in se tudi v pogledu prehrane najuspešnejše obnese.

Zopet razsekana ženska v Brightonu

Zločinec, italijanski kuhar, je razmesaril svojo žrtev, plesalko Violetto

Čitateljem našega lista je gotovo še v spominu grozljiva najdba v shrambi za prtljago na postaji v angleškem kopališču Brighton. Ko so odprli neki kovček, iz katerega je udarjal smrtonosni glas, so odkrili v njem razsekano žensko truplo brez glave. Preiskava je pokazala, da je bil kovček že dalj časa deponiran na postaji.

Te dni pa je našla policija v neki hiši drugi kovček, v katerem je bila glava in roke ženskega trupla, ki so ga odkrili na brightonski postaji. Poleg tega pa je ležalo v tem kovčku strahovito razmesarjeno žensko truplo nove osebe.

Kriminalna policija je napela vse sile, da bi prišla na sled zločincin in da bi ugotovila identiteto žrtve. To se ji je že posrečilo. Dognali so, da je žrtev plesalka Violetta Kaye. Plesalka je morilec ubil s težkim kladivom, ki so ga tudi našli.

Zločinec je, kakor vse kaže, neki itali-

MARSIKDO NE VE...

da je živel nosorog v kameniti dobi skoro povsod na svetu;

da so poznali Kitajci ljudsko štetje že 5000 l. pred Kristom;

da dosežejo nekatere veste afriških kobilic do 10 cm dolžine;

da ustaviš kihanje s spretno masažo sedla pri nosu.

Ženska modrost

Moški naj ne zamerijo ženskam, da visijo na svoji »preteklost«. To ni nič drugega, kakor neke vrste narcisem — one pa ljubijo svoje sedanje telo in svoje »prejšnje« dušo...

Če bi ženske moške, ki jih ljubimo, obravnavale tako, kakor moški, ki so do njih ravnodušni, bi imele mnogo več sreče, kakor smo je deležne.

Moški se zelo čudijo, da ženska včasih preskoči razmerje. In vendar so tega sami krivi, kajti oni so bili, ki so nam trgli ljubezen iz srca. Zdej pa se čudijo, da je napočil čas, ko so vse izpuli iz njega.

Trenutek, ko moški misli, da je »podjarmil« žensko, ni običajno nič več nego hip, ko prevzame žensko občutek neskončne samotnosti, zaradi česar je zahrepenela po odnevu svoje lastne duše.

Ne ravnaj nikoli grozovito z ljubimcem, ki se ti upina, kajti to razvname v njem nov žar ljubezni in povzroči, da te ne zapusti zlepa.

Srečen zakon nima danes nobene eksistenčne pravice. Sodobni ljudje hlatajo samo po senzacionalni in dražijo soljudi z zavistjo.

Ljubosumje zoži ljubezen, velika ljubezen pa se ne konča niti s smrtjo. Samo eno loči moškega od ženske: ravnodušnost.

K dogodkom v Ameriki

Brezposelni družinski oče Frank Bennett v Kaliforniji se je za 24 ur zabarikadiriral v svojem avtu, kamor je vzel s seboj tudi veliko dinamitno bombo z namenom, da se požene v zrak. Policija se je mogla približati avtu in vzeti bombo možu šele potem, ko mu je zagotovila delo in denarno pomoč za družino.

Skrivnost oceanov

Novi otoki nastajajo in izginjajo

Na tisoče ladij in jadrnic križari vsak dan po svetovnih morjih. Vsak koteček, vsak otok vseh širin in pasov se zdi kapitanom znan in mnogo jih je med njimi, ki so prepričani, da se ne da odkriti nič novega! In vendar se na progah, ki so jih ladje že tisoč in tisočkrat prevozile, nenadoma pojavijo vzhokline, včasih celo otoki. To ni nobena bajka. Preveč je znanstvenih dognanj te vrste, da bi mogli tajiti splošno resnico.

Oglejmo si n. pr. usodo Boguslavskih otokov v Beringovem morju. L. 1768 so tam prvič ugotovili otok vulkanskega izvora, ki je dobil ime po ameriških odkriteljih Ship Rok. Skoro trideset let pozneje, leta 1796 se je po vulkanski erupciji pojavil sredi morja nov otok, ki je dobil ime po ruskem slučajno navzočem raziskovalcu Boguslovskem. L. 1888, skoro sto let pozneje, se je dvignil nad vodo kos zemlje, ki je širil 240 m nad vodo. Dvajset let je bila morska površina v tem delu skoro nespremenjena. Sele l. septembra 1907 je zletelo žrelo 240 m visokega otoka nemadoma v zrak. Tri leta pozneje je prišlo do nove

erupcije. In raziskovalna odprava, ki si je hotela ogledati Boguslavškega otoka leta 1927, ni našla na morju, kjer so bili otoki zarisan v zemljevidu, ničesar več. Samo nekaj podvodnih pečinskih čeri je pričalo, da je bilo na tem kraju nekoč otok. Sredi pečinskih čeri pa se je nekaj prekuhalo in vrelo. Od časa do časa je briznil v zrak curek vroče vode, pomešan z lavo. Komaj se je m daleč od tega čudnega gejzirja pa je kazal toplomer navzlic bližini tečaja 20 stopinj toplote po C.

Nekaj podobnega kakor z Boguslavskimi otoki se dogaja s Falcon-Islandom v Južnem morju. L. 1865 je kapitan angleške vojne ladje »Falcon« Mac Kelly odkril ta otok, dvajset let pozneje je tam mimo vozila druga angleška ladja in ni našla o Falcon-Islandu niti sledu. Pač. Nekaj je ostalo. Iz vode se je dvigala para. L. 1885 pa se je dvignil otok zopet 100 m nad morsko gladino, tri leta pozneje pa se je zopet potopil pod vodo. L. 1927 se je zopet pojavil v podobni ognjenika, ki je skozi več mesecev bljuval ogenj in lavo.

Pa ne le v svetovnih morjih, tudi v bli-

A NEKDOTA

K francoskemu pisatelju Colardeau, ki je ležal na smrtni postelji, je prišel prijatelj Barthe in mu je čital svojo pravkar dovršeno komedijo v 5. dejanjih »Egolst«, Colardeau je poslušal z zanimanjem do konca in je potem dejal:

»Prijatelj, častitam ti, uspeh ti je zasiguran. Komedija je izvrstna, samo egoista manjka zelo značilna poteza.«

»In ta je?« je vprašal Barthe v zadregu. »Egolst bi moral biti pisatelj, ki čita svojo petdejsko komedijo prijatelju, ki pričakuje, da bo vsak trenutek umrl.«

VSAK DAN ENA

Evino jabolko

»Vprašal sem tega fantiča, zakaj je Eva ugriznila v jabolko, AH veste, kaj mi je odgovoril?«

»Kaj?«

»Ugriznila je vanj zato, ker ni imela noža, da bi ga prerezala...«

S P O R T

Ilirija - drž. prvak v ženski atletiki

Zardi nestalnega vremena, ki je povzročilo odgoditev mednarodne hazenske tekme na soboto, se je tekmovalje za drž. prvenstvo v ženski lahki atletiki zaključilo šele v ponedeljek zvečer. Nastopile so z majhnimi izjemami skoraj vse prijavljene atletinje. Ilirija je drugi dan še povečala naskok pred Ateno in si z razliko nad 250 točk, kar drugod razen brez resne konkurence v Zagrebu sploh nima tekmeča - osvojila naslov državnega prvaka v tej ženski sportni panogi.

Podrobni rezultati drugega dne so bili naslednji:

Tek 100 m: prijavljenih 9 (5 Il., 4 At.), nastopilo 8 (5 Il., 3 At.), plasiranih 5 (4 Il., 1 At.). 1. Kavčič 13,5, Smrdu 13,6, Oman (vse tri Il.) 13,9, točke: Ilirija 199, Atena 42; Met kopja: 1 prijavljena, 1 nastopila, pa ni dosegla določenega minimuma 22,30 m; Papeš (Il.) 22,05 m. - Skok v daljino: prijavljenih 6 (5 Il., 1 At.), nastopilo 5 (4 Il., 1 At.), minimum dosegla 3 Ilirije; Pustiček 4,63 m, Tratinč 4,53, Slapar (vse tri Il.) 4,45 m. Točke: Ilirija 103,67. - Stafeta 4 krat 100 m: prijavljenih 8 (5 At., 3 Il.), nastopilo 7 (4 At., 3 Il.), minimum dosegla 3 (2 At., 1 Il.), diskvalificirani 2 stafeti (1 Il., 1 At.) zaradi prestopa. Najboljši rezultat Ilirija (Pribošek, Smrdu, Oman, Kavčič) 55,2 sek. Točke: Atena 292, Ilirija 220. Končno stanje: 1. Ilirija 2340,685, 2. Atena 2097,615.

Mednarodni teniški turnir Zagreb-Gradec-Maribor

Lepa zmaga Zagrebčanov. - Napredek mariborskega teniškega sporta.

Poleg Zagreba sta postala Beograd in Maribor najjačja teniška centra v državi. V Mariboru tvorijo gospodje močan srednji razred, dame pa se celo krepko približujejo najboljšim v državi. Mnogo so tej odlični poziciji Maribora pripomogle številne teniške prireditve. Posebno pozornost je vzbudil mednarodni teniški turnir med Zagrebom, Gradcem in Mariborom, ki je bil v soboto in nedeljo odigran na igriščih SSK Maribora. Ljubljana, ki se vse premalo oglašala v teniskem sportu, je tudi potpo zalostala ob strani. Skoraj se zdi neverjetno, da ne bi Ljubljana »zmogla« moštva, ki bi bilo vsaj Mariboru kos. Prišli so pa najodličnejši predstavniki belega sporta Zagreba in Gradca in, ker je bil tudi Maribor dovolj dobro zastopan, je turnir nudil niz napetih in tudi ostrih tekmovalj.

Zaradi odpovedi Ljubljane je Maribor postal dvój mostev, Zagreb in Gradec pa sta poslala po eno damo in po tri gospe. Razred zase so bili Zagrebčani Pallada, Schaffer in Mitič, ki so gladko odpravili i Gradčane i Mariborčane, dočim se je državna prvakinja gđ. Kovačeva morala dovolj potruditi, da je obvladala go. Voglarjevo s 6 : 4, 6 : 4 in gđ. Lirzerjevo s 6 : 2, 6 : 4. Zelo so ugajali Gradčani Nierhaus, Peitler in Wernegg ter gđ. Mallingerjeva, ki so po srditih bojih uklonili Mariborovo reprezentanco. Značilno je, da sta obe prvaki Gradca Nierhaus in gđ. Mallingerjeva izgubila proti Mariborčanom.

V naslednjem rezultati tekmovalj: Zagreb - Gradec 6 : 0. Pallada - Nierhaus 6 : 1, 6 : 2. Schaffer - Peitler 6 : 4, 6 : 3. Mitič - Wernegg 0 : 6, 6 : 4, 6 : 1. Kovačeva - Mallingerjeva 6 : 2, 6 : 2. Pallada - Schaffer - Nierhaus - Wernegg 6 : 0, 6 : 2, Mitič - Kovačeva - Peitler - Mallingerjeva 4 : 6, 6 : 4, 6 : 1. Maribor - Gradec 3 : 5. Hitzel - Nierhaus 6 : 4, 6 : 4. Leyrer - Peitler 3 : 6, 2 : 6. Mešiček - Wernegg 3 : 6, 6 : 3, 3 : 6. Bergant - Wernegg 6 : 8, 4 : 6. Lirzerjeva - Mallingerjeva 6 : 1, 3 : 6, 6 : 0. Voglarjeva - Mallingerjeva 7 : 5, 6 : 8, 4 : 6. Hitzel - Holzinger - Nierhaus - Wernegg 0 : 6, 2 : 6. Halbärth - Lirzerjeva - Peitler - Mallingerjeva 4 : 6, 9 : 7 w. o. Zagreb - Maribor 9 : 0. Pallada - Hitzel 6 : 0, 6 : 2. Schaffer - Leyrer 6 : 1, 6 : 1. Pallada - Mešiček 6 : 0, 6 : 1. Mitič - Bergant 6 : 0, 6 : 2. Kovačeva - Lirzerjeva 6 : 2, 6 : 4. Kovačeva - Voglarjeva 6 : 4, 6 : 4. Schaffer - Pallada - Hitzel - Holzinger 6 : 4, 6 : 2. Pallada - Mitič - Leyrer - Halbärth 6 : 1, 6 : 2. Schaffer - Kovačeva - Gasparin - Voglarjeva 6 : 2, 6 : 3.

Razpis prvenstvene dirke

za prvenstvo dravske banovine in ljubljanskega kotarskega podsaveza, ki jo prireditelja kolesarski podsavezi Ljubljana in Maribor v nedeljo dne 29. julija 1934 na progi Maribor - Ljubljana (134 kilometrov) s startom v Mariboru na Tržaki cesti in ciljem v Ljubljani pri gostilni Kadč, Tyrševa c. 58. - Vozi se v dveh skupinah i. s. juniorski in glavni. - Start juniorev ob 7. glavnih skupine pa ob 7.15. - Za številko se založi 10 Din, kateri znesek se vrne pri odaji številke. - Prvoplasirani v glavni skupini dobi naslov: Čestni prvak dravske banovine za leto 1934 ter prejme velik pokal. - Prvoplasirani juniorske skupine dobi naslov: Juniorski čestni prvak dravske banovine za leto 1934 ter prejme drugi pokal. - Dirka velja istočasno za prvenstvo ljubljanskega podsaveza, ki razpisuje po tri darila v vsaki skupini, in sicer za prve tri plasirane vozače ljubljanskega podsaveza v vsaki skupini.

Splošna odločila. - Vozi se na svojo odgovornost v smislu pravil in pravilnikov kotarskega saveza ter strogo upoštevajoč cestno-policijski red. - Startati smejo samo verificirani vozači v svojih skupinah ljubljanskega in mariborskega podsaveza ter se morajo izkazati z licenco za leto 1934. - Kolesa morajo biti opremljena z zvonom in dobro zavoro. - Vozi se ob vsakem vremenu. - Prijave je treba poslati najkasneje do 25. julija pristojnemu podsavezu v Ljubljano oziroma Maribor. - Protest se lahko vloži komisiji na cilju, najkasneje v 10 minutah po prihodu na cilj s takso 30 Din, ki se vrne, če je protestu ugodeno.

V nekaj vrstah. Po beograjski »Politiki« posnemamo, da je Hašk vložil pri JNS pritožbo zoper nedeljsko tekmo, ki jo je - kakor znano - v Ljubljani izgubil proti Primorju z 1 : 3. Razlogov list ne navaja, ker jih bo baje klub sponzoristi savezu pismeno. Ne glede na to, kako misli Hašk utemeljiti svojo pritožbo, smo mnenja, da bi bilo zelo umestno, da savez že od vsega po-

četka uvede pri reševanju sličnih protestov najstrožje stališče, ker se bo sicer tekmovalje s tolikimi tekmeči zavleklo tja do zime. Posebno, če bodo protesti sledili tudi takšnim tekam kot je bila nedeljska. - Prihodnja nedelja - in tudi že sobota - nam bo prinesla nov bogat spored v skupinskih tekamah. V soboto bosta igrala v Sarajevu SSK in Split, v nedeljo pa v Novem Sadu Vojvodina in Jugoslavija, v Beogradu (v dvojni tekmi) BSK in ZSK iz Vel. Bečkereke ter Bask in Gradjanski (Niš), v Skoplju SSK in Sparta (Zemun), v Sarajevu Slavija in Split, v Zagrebu Concordia in Hajduk (Osijek), v Osijeku Slavija in Krajišnik ter končno v Ljubljani Ilirija in Gradjanski. Za nastop »spurgarjev« v stadionu vlada kajpak veliko zanimanje. - V Čakovcu je v nedeljo gostovala ptujska Drava proti tamonjskemu Gradskemu. Gostje so morali nastopiti samo z 9 igralci, pa so kljub temu izpolnili neodločen rezultat 2 : 2, kar je z ozirom na dane prilike prav dobro. - Nedavno so v Beogradu uvedli stave na nogometne izide. Tifa je JNS poslala dopis, v katerem ga poziva, naj poslovalnica za te stave ustavi obratovanje. - LITP (Službeno). Seje eksekutivne danes ne bo. Prihodnja bo danes, teden ob 19. v posebni sobi restavracije Emone. Tajnik I.

Sodniški zbor JLAS. Seja jutri v četrtek ob 21. pri Slamniku.

Prazgodovinske najdbe v Mariboru in na Pohorju

Kako je Maribor poleg Vač in Ljubljane postal torišče važnih zgodovinskih najdb in razkritij

Dočim je imela Ljubljana že dolgo znane arheološke znamenitosti, kakor so ostanki rimske Emone ali še starejše najdbe za Ljubljanskem barju, ki segajo tja v neolitsko kameno dobo, se je Maribor do zdaj njegova časa smatral za ferdalno srednjeveško nemško ustanovo - vsaj nemški zgodovinarji so radi to trdili. Toda najnovejša raziskovanja v Mariboru, ki jih je izvršilo v zadnjih 3 letih najvažnejša mariborska kulturna ustanova, Zgodovinsko društvo, skupno z Muzejskim društvom, so pokazala mariborsko najstarejšo zgodovino v povsem drugačni luči. Kar je v Ljubljani neolitska kultura barjanskega človeka, to je postalo za Maribor, Polko in zanimivo hallstattsko grobišče, kar jih je bilo v zadnjih 100 letih na Slovenskem odkritih. Razen tega so bile odkrite neke najdbe pod Sv. Boltenkom na Pohorju, so so ostanki zgodnje hallstattske livarne, z vsem najrazličnejšim nakitom, orodjem in orožjem, ki so ga tam izdelovali. Važna so tudi najnovejša odkritja na Poštni na Pohorju (v višini okrog 500 m; sicer je pa »Jutro« Poštni že pisalo; gl. »Jutro« 5. II. 1933).

Slednjic ne smemo prezreti letošnjih izkopavanj pri sv. Boltenku in še vrsto drugih manjših najdb v Mariboru samem in v okolici. Vse te najdbe so zelo pomembne, saj nam razkrijejo, da se v tem območju vzbujale tudi med občinam precej zanimanja. Razen tega so dospeli v Maribor še inozemski znanstveniki, da se o stvari zanimajo in nato poročajo v otondih listih. Tako je prišel Maribor v znanstvenem svetu na tako mesto, da ga, kakor Vač, Ljubljane in še nekaterih drugih krajev v Sloveniji, ne sme in ne more nihče prezreti, ki proučuje arheološko vzhodnoslovenske dežel. Zlasti sta si obe omenjeni društvi in prof. Franjo Baš, ki je njihov glavni stebler, pridobili lep sloves.

Ko smo sedaj za uvod opozorili na važnost vseh teh odkritij, naj v glavnih oblikih obdelamo še vsako posebej od naštetih najdb.

Hallstattsko grobišče ob Korošci cesti v Mariboru

je treba omeniti na prvem mestu. Da pa ne bo nepotrebnih nesporazumljenj, naj zadržimo povedati, da to je znano ime in da imenujemo po domače to dobo železno dobo, in sicer njen starejši odsek (trajala pa je okrog 1. 1000. do 400 pred Kristusom).

Že jeseni 1931 je vrtnar Hočevar, posestnik vrtnarije, ki leži nasproti mariborski mestni vrtnariji ob Korošci cesti (na desni strani ceste, če greš od gimnazije proti Kamnici, nekako 150-200 m pod Kalvarijo), izkopal na svojem vrtu pozorost vzbujajoče dele ornametirane keramike, in to v globini pol do tričetrt m, ko je kopal prostor za tople grede. Prof. Franjo Baš si je najdbo ogledal in ji prisodil takoj važen zgodovinski pomen. In tako je prišlo v Zgodovinskem društvu do sklepa, da se drugo leto organizira raziskovanje terena, o katerem se je upravičeno sodilo, da bo prinesel še marsikako presenečenje.

Naj povemo le, da sta se izvršila leta 1932 dve izkopavanji: prvo v začetku poletja, drugo pa jeseni I. 1933. se je dalje kopalo, in sicer v zadnji polovici julija in prvi polovici avgusta pod vodstvom istega znanstvenika. Delalo je kakih 10 kazjenčev, prof. Baš pa so pri napornem delu pomagali še dr. Böcher, učitelj Vi. Lorber in še nekateri drugi gospodje. Letos se še ni nič kopalo in bo društvo počakalo, da se najprej uredi dosegi najdeni inventar, ki nikakor ni majhen.

Ni tu važno, kako se je kopalo, pač pa, kaj se je našlo. Ker je bil teren popolnoma raven, se je pričakovalo grobišče »plitkih« grobov; ker pa so ti najbolj značilni za hallstattsko dobo, se je dalo, že marsikaj sklepati. A glej: našli so raznovrstne grobove: zabojni grobovi so obdani v obliki zaboja s kamenitimi ploščami; posamezni grobovi so pokriti ali postavljeni z večjimi ali manjšimi lapornatimi ploščami, in skupine grobov so pokrite kot eno, z vrstami bolj ali manj masivnih lapornatih plošč. Zadnja vrsta grobov nam predstavlja skupinske grobove, družin ali sorodnikov, bratstev, zadrug. Seveda so se med temi ploščami nahajale žare za pepel, sklade za hrano, posode za med in različna olja, vretenca in bogato bronasto nakitje, tu in tam tudi orodje, bolj pogosto namizno kakor poljsko, slednjik pa še drugo izvanredni predmeti, ki so, posebno važni in dragoceni.

Največ je seveda žar. Nekateri obsega jo skoraj 1 m (1 celo 1,26!) v premeru najmanjša pa 2,7 cm. Vsebinsko posedo obstoja v bronastem okrasju: fibule ali zapon

Sportni dan v Zagorju. V nedeljo 22. t. m. bo v Zagorju sportni dan z zanimivim sporedom, ki ga organizira SK Zagorje. Že v soboto zvečer ob 20. bodo zanimiva predavanja v Sokolskem domu, v nedeljo pa bodo s pričetkom ob 9. kolesarske dirke, tek na 5000 m, stafetni tek po Zagorju in troboj. Dopoldne ob 15. se bo začela nogometna tekma med I. moštvi Zagorja in jeseniškega Bratstva. Med odmorom bo še svedska stafeta, ob 18. pa druga nogometna tekma med Litijo in Zagorjem.

ASK Primorje (Lahkoatletska sekcija). Drevi, ob 21. odborova seja v tajništvu, nebotičnik.

ZSK Hermes (motosekcija). Danes ob 18. ure dalje trening vseh dirkačev za dirko, ki bo dne 5. avgusta. Pravico do treninga na dirkališču imajo dirkači vseh klubov, za člane kluba je trening obovezen. Po treningu sestanek.

SK Reka. Drevi ob 18.30 obvezen trening la in lb moštva.

SK Jadran poziva vse svoje nogometaše na strojno obvezen sestanek, ki bo jutri ob 19. na igrišču. Sestanek je zelo važen za sestavo moštva. Pripeljte s seboj svoje prijatelje, ki hočejo sodelovati v nogometni ali lahkoatletski sekciji. Ker se bo na sestanku določil čas treninga za posamezne skupine in nove člane, je dolžnost vseh članov, da se sestanka zanejivo udeležijo. Člani, ki bi jih neopravičeno ne bilo na sestanku, bodo črtani iz članstva. - Predsedstvo.

TKD Atena. Danes ob 18. trening na našem igrišču.

Sokol

Moške lahkoatletske tekme ČOS

Naše borce bodo gotovo zanimali najboljše rezultati, ki so bili doseženi na lahkoatletskih tekmah češkoslovaških bratov 10. junija na tekmovališču ČOS in Čsl. amaterske atletske Unije na Letni v Pragi. Tekme je vodil član načelnštva ČOS br. Jar. Šterc, udeležilo pa se jih je v 18 panogah 213 iz vseh žup izbranih najboljših sokolskih lahkoatletov. Ves potek tekem je pokazal vzorno organizacijo, doseženi rezultati so zadovoljili in se kaže v mnogih panogah znaten napredek.

Pri metu krogle je dosegel Vitek iz Znojma 13,93 m, pri metu na 110 m preko zaprek je bil prvi Fridl iz Kraljevega Polja v 17,3 sek., Vitek iz Znojma pa je vrzel disk 42,52 metrov. Tek na 800 m je dal rezultat 2 m. 4 sek., pri skoku ob palici je skočil Hlavonj iz Brna 3,60 m. V finalu teka na 200 m je bil prvak Džek iz Olomouca v času 23,8 sek., na 100 m pa Erman iz Husovic v 11,1 sek. Pri troskoku je dosegel Hložanek največji uspeh z 12,48 m, v oddajnem teku 4x100 m se je plasiral na prvo mesto župa Vančikova iz Brna s 45,4 sek.

V teku na 400 m je bil prvi Klavra iz Smihova v 53,9 sek., pri teku na 1500 m Šimek iz Olomouca v 4 m. 12,5 sek., na 5000 m Bombik iz Olomouca, ki je tekel 16 m. 11,4 sek. Kopje je vrzel Vitek na 53,4 m, granato pa je vrzel najbolj daleč Hampapa iz Olomouca na 78,96 m. Pri skoku v višino se je odlikoval Horak iz Kraljevega Polja s 185 cm, v daljino pa Erman iz Husovic v 638 cm. Sledilo je nato še tekmovalje v teku na 200 m preko zaprek, kjer je bil v 26,8 sek. prvi Fridl, a pri olimpijski stafeti 800x400x200x100 m je zmagalo društvo Olomouc v 3 m. 34,6 sek.

Zlet župe Pizenl, največje v ČOS. 1. julija je sklicala župa Pizenl vse svoje edince, ki jih je 105, k župnemu zletu. Teden dni pred dnevom članstva in naraščaja je pri javnem nastopu sodelovalo 4302 dečka in 3300 deklic, sprevod po mestu pa je šel 8086 otrok. Javni telovadbi najmlajših Sokolov je prisostvovalo nad 7000 oseb, ki so z veliko pohvalo nagradili sokolski drobž za njegove vzorne nastope. Na glavni zletni dan 1. julija je nad 12.000 gledalcev spremljalo nastop naraščaja in članstva. Pri skupnih prostih vajah naraščaja je nastopilo 820 deklet in 567 fantov, sledilo je 1204 članice, 1174 članov pa je vežbalo zelo težke Štruncove proste vaje, ki jih je znani skladatelj prostih vaj sestavil za svojo župo, kateri že dolgo načeluje. Vse telovadne točke so se odlikovale po svoji originalnosti in so bile sestavljene po strokovnjakih iz župnih vrst. Spored so počeštrili še vojaši, ki so izvedli oddajni tek s težkimi in lahki strojnici, dalje vežbe s puškami itd. Pred javno telovadbo je bila prirejena skozi mesto velika trodelna povorka, od katere vsaki del je korakal po drugih ulicah na skupno zbirališče, odkoder je skupni sprevod nadaljeval pot k pozdravu, ki ga je zbranim Sokolom govoril župni starosta brat dr. A. Šip.

Nova knjiga o dr. Miroslavu Tyršu. Letos, ko poteče 50 let, odkar je tragčno premrnil ustanovitelj in ideolog sokolskega pokreta, dr. Miroslav Tyrš, je izdalo književno založništvo ČOS novo, lepo knjigo o njem in njegovem delovanju. Knjiga vsebuje cel niz izvrstnih risbevkov izpod peres najboljših sokolskih piscev in poznavateljev Tyrša, kakor dr. Sajnerja, prezidenta Masaryka, Krasnohorske, Renate Tyrševе, Jaroslava Vrhlickega, Bime, Gola, Hostinskega in Madla.

Iz telovadnega sveta

Prvi dan III. delavske olimpiade v Pragi

Praga je bila letos torišče delavske telovadne misli. Tamkaj je Zveza delavskih telovadnih edinic priredila skupno s Usteckim sportnim in telovadnim društvom III. Olimpijado na Strahovskem stadionu, kjer se je pred dvema letoma učil zadnji vsesokolski zlet. Olimpijada je bila v prvi vrsti revija delavske telovadne organizacije v češkoslovaški, saj iz ostalih držav razen delegacij ni prišlo kako večje število telovadcev, to pa iz razloga, ker je politična socialna demokracija v mnogih velikih državah, pred vsem pa v Nemčiji pritisnjena k tlom, njene telovadne organizacije pa razpuščene. Tako tudi iz Dunaja ni bilo pričakovati k letošnji Olimpijadi velike udeležbe.

Prvi zletni dan je bil posvečen delavski deci, ki se je udeležila svoje slave iz vseh krajev republike. Isti dan pa je nastopilo tudi praško okrožje DTJ s svojim naraščajem in članstvom. V splošnem je starjša deca nastopila zelo dobro, dočim se ni posrečil preveč nastop najmlajše dece niti nastop usteckih nemških otrok. Nastopu je prisostvovalo okrog 60 tisoč gledalcev, bili pa so navzočni tudi predstavniki vseh najvišjih državnih uradov, parlamenta, senata in drugih korporacij. Dece je prišlo v Prago nad 14.000.

Spored je otvorila najmanjša deca s pravilničnim nastopom »Poletni dan«, skupaj okrog 1150 otrok, ki se ni najbolj obnesla. Vendar pa je vzrok neuspeha na vodstvu in skladateljih nastopa, ker so premalo globoko pripravili vso stvar. Sledil je nastop dekčev in deklic iz Usteckee telovadne zveze, ki ni najbolj uspel. Toda naslednja točka, vežbanje prostih vaj 7840 deklic starejše dece se je sijajno obnesel ter je mladini prinesel poln uspeh. Še boljše pa so nastopili starejši dekci v številu nad 7000, ki so nastop, vežbanje in odstop z vežbališča izvedli nad vse lepo in v zornost. Prav tako je skupna točka članstva in naraščaja praškega okrožja, vsega 2600 oseb popolnoma uspešno in izredno zadovoljila občinstvo. Sledila je končno prikrat zletna scena »Osvoboditev dela«, ki pa daleko ne dosega »Tyrševoga sena« na zadnjem zletu. Zlasti ji kritika pripisuje preveliko tedensost, kar je poleg nezadostne navezanosti in opreme vplivalo na samo izvedbo scene. Sicer pa je bilo tudi število sodelujočih pri sceni za ogromni strahovški stadion mnogo premajhno. Mogoče je, tako pravi kritika, da bo scena pri repriži bolj izvedena.

Delavska olimpijada pa je vsekakor velika prireditel DTJ, ki so pokazale, da goje telovadbo po Tyršem sestavi sistematično in sportno ter skušajo v mnogem uvesti tudi v svoje vrste stvari, ki jih ima Sokolstvo. O naslednjih dneh Olimpijade bomo še poročali.

ZAHVALA

Za premnoge izraze sočustvovanja in tolažbe ob prerani in bridki izgubi našega sina, soproga in brata

JANKA KOŠCE

kontrolorja državnih železnic

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najpriširnejšo zahvalo. Vsem darovalcem vencev in cvetja izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Debevcu za vso požrtvovalnost in tolažbo v zadnjih trenutkih življenja, nadalje vsem njegovim stanovskim tovarišem za njihovo požrtvovalnost in veliko ljubezen, vsem pevcem za krasne, v srce segajoče žalostinke. Enako častiti duhovščini.

Nadalje se najtopleje zahvaljujemo TKS Ljubljana in Jesenice za poklonjene vence in spremstvo na zadnji poti. G. prof. Ravniku za tople poslovljene besede. Zahvaljujemo se vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin pokojnika, in vsem, ki so v častnem številu spremili draga nam pokojnika na zadnji poti.

Ljubljana, dne 16. julija 1934.

6429

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA.

Za vse številne pismene in ustne dokaze iskrenega sočutja, ki sem jih prejel ob bridki izgubi moje nedrže in nepozabne soproge, gospe

MARIJE TENENTE

se tu najtopleje zahvaljujem.

Vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, katero je pokojnica tako ljubila, moja globoka zahvala.

Posebna zahvala pa prečastiti duhovščini, pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za globoko segajoče petje in vsem onim, ki so jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Ljubljana, dne 17. julija 1934.

6431

RUDOLF TENENTE, soprog.

Vsemogoči je odpoklical k sebi našo srčno dobro in nepozabno ženo, mamico, sestro in svakinjo, gospo

Mici Vidmar

Pogreb bo v sredo ob 1/17. uri iz kapelice na mestnem pokopališču Maribor.

Sv. maša se bo brala v četrtek ob 1/9. uri v frančiškanski cerkvi.

Maribor, dne 17. julija 1934.

HERMAN VIDMAR, podpolkovnik v pokoju, soprog.

HERMAN, MARJAN, sinova. Ostali sorodniki.

6434

OGLAS

V

JUTRU

JE

SREDSTVO

KI

POMAGA

V

VSEH

POSLOVNIH

TEZAVAH

ZAHVALA.

Vsem, ki so ob prebridki izgubi naše blage matere, gospe

Serafine Šačovic

sočustvovali z nami, jo spremili na njeni zadnji poti in ji poklonili obilo prekrasnega cvetja, izrekamo najlepšo zahvalo.

Ljubljana, dne 17. julija 1934.

Globoko žalujoči rodbini

dr. Šačovic in dr. Windischer.

6427

